

SOKOLIC

LIST ZA NARAŠTAJ SOKOLA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

1863
1933

Sadržaj

	Strana
1. Napad Katoličkog episkopata na naše Sokolstvo	1
2. Mladi Sokolovi na rad!	4
3. Umetnikova ispovest	5
4. Prvi počeci Sokolstva, njegovi osnivači i kratak pregled širenja sokolske misli	7
5. Polž in miška	8
6. Stara rana	9
7. Ciril Crha — načelnik	10
8. Ponosni smo na vas, Sokoliči!	11
9. Kralj Matjaž	12
10. Proste vežbe za muški naraštaj	14
11. Proste vežbe za ženski naraštaj	16
12. Naši pesnici: Zletu Zdravo! — Sve za Otadžbinu! — Jaz sem Sokol. — Svečnica. — Jesenja pesma. — Narod, koji ne zdvaja. Moj Sokole, Zdravo! — Za njih... Na Krasu. — Naš junak.	25
13. Radovi našeg naraštaja: Kako smo taborili? — Moj prvi nastup na akademiji. — Naše letovanje. — Moj sokolski rad. — Naše igre u zimi	29
14. Glasnik: Smučarske tekme naraščaja Sokolske župe Ljubljana. Nekoliko ogromnih brojeva sa svesokolskog sleta u Pragu. — Sumama preti opasnost od novina. — Mnogojezična Evropa. — Najviša kuća u Evropi. — Riža — narodno jelo. — 30.000 prosjaka u Beču. — 15.000 hektara gradskih sportskih igrališta. — Sokol u Slovačkoj. — Sokoličev dan in Dan Sokoličice	35

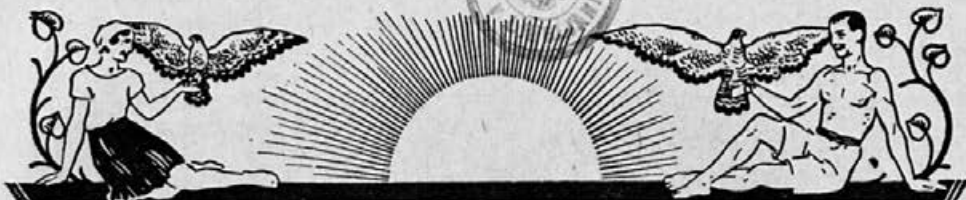
»Sokolič« izlazi svakoga 20 u mesecu. Godišnja pretplata Din 20—, polugodišnja Din 10—, pojedini broj Din 2—.

Urednik: Jeras Josip, Ljubljana, Levstikova ulica 21.

Izdaje Savez Sokola kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave: Uprava sokolskih listova, Ljubljana, Učiteljska tiskarna. Telefon br. 2312. — Račun pošt. štedionice 12.943.

Rukopisi se šalju na adresu urednika, pretplate i narudžbe upravi sokolskih listova.

Tiska: Učiteljska tiskarna u Ljubljani (pretstavnik Franc Štrukelj).

Broj 1-2 • Ljubljana, januar-februar 1933 • Godina XV

Napad Katoličkog episkopata na naše Sokolstvo

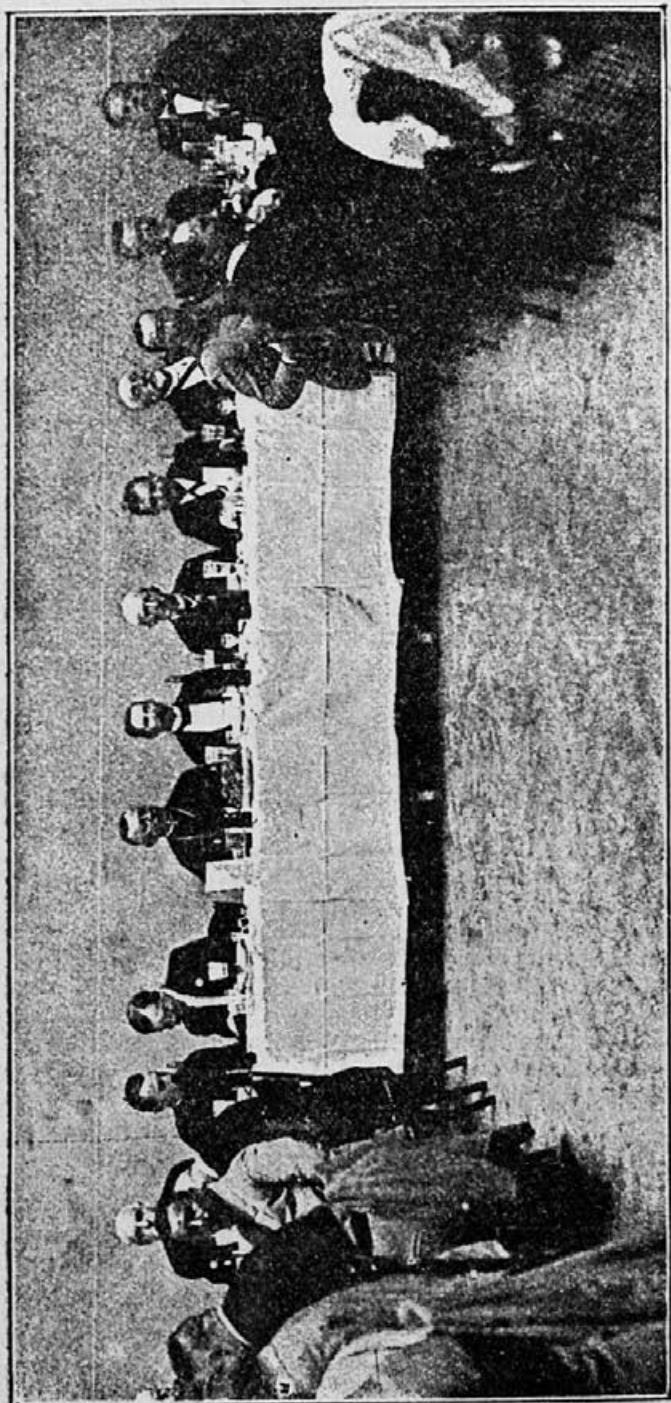
»Najpokvarenija su ona vremena, u kojima se najviše laže. Tada vlada općenito nepouzdanje, nepouzdanje pače između oca i sina; tada je zališno množenje protesta, prisega i bezakonja; tada u različitosti političkih, verskih, pa samo i književnih mišljenja neprestana poticanja na izmišljanje činjenica i zlobnih namera protiv druge strane; tada zavlada uverenje, da je slobodno na bilo koji način uništiti protivnika; tada nastade pohlepa za potraživanjem dokaza protiv drugoga, i pronašavši takve, u kojima je očigledna ništavost i neistina, utvrditi, da se te dokaze podržava, uvećava, i pretvarati se, da ih se smatra valjanim. Oni, koji nisu sami iskrena srca, uvek misle, da je srce i drugih dvolično. Ako ko govori, što nije po njihovoj čudi, tvrde, da je sve to rečeno u zloj nameri, moli li se ko ili daje milostinju, ako im se taj ne sviđa, zahvaljuju Bogu, što nisu licumeri kao on.« Ove otvorene reči, koje je uputio veliki italijanski pisac i katolički filozof Silvio Pellico u svojoj knjizi »Dei doveri degli uomini« katoličkoj omladini svoje domovine, možemo mi sada da uputimo našem dragom sokolskom naraštaju, baš sada, kada se Katolički episkopat drži ovih i ovakvih sredstava protiv nas, protiv naše sokolske organizacije.

Nabacivanja Katoličkog episkopata u našoj državi na sve ono što je nama sveto, nije nova stvar, ali zadnji napadaj na nas, u ovo mučno vreme koje vlada u čitavome svetu, pa i kod nas, treba jasno iznesti i osuditi. Nećemo, a to nismo nikada ni radili, nikoga napadati, ali naša je sveta dužnost i sokolska i nacionalna da branimo svim sredstvima, koja nam stoje na raspoloženju, svoju sokolsku čast i neumrlo Tirševo ime. Evo u čemu je stvar:

Osmoga januara pročitali su sveštenici u rimokatoličkim crkvama u Jugoslaviji pastirski list, koji su sastavili i potpisali rimokatolički biskupi u Jugoslaviji. Upoznajemo naše naraštaje s ovim pastirskim listom zbog toga, jer su u njemu sami grdni napadi na osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tirša i na naše Sokolstvo.

Dru Miroslavu Tiršu, osnivaču Sokolstva, predbacuje se, da je bio bezverac, a to isto predbacuje se Sokolu kraljevine Jugoslavije. Nadalje se kaže, da smo protuverci i da sprečavamo i odvrćemo naraštaj i članstvo od izvršavanja verskih dužnosti i t. d. Zbog toga da kršćanski roditelji ne smeju dozvoljavati svojoj deci posećivanje sokolskih vežbaonica i rad u njima. Roditelji će biti pogubljeni i priče ih oganj paklenski.

Evo, ovakvim se načinima i sredstvima uteruje strah u kosti našem dragom patriotskom i naskroz religioznom narodu, da se otudi od svoje nacionalne i viteške sokolske porodice. Koliko je u tome istine najbolje ćete sami prosuditi i najbolje pobiti tvrdnje, koje idu zatim da Vas stave u službu politike Vatikana, koja je u velikoj većini istovetna s onom Kvirinala, a koja nije nikada učinila dobra ni hrvatskom, ni slovenačkom našem plemenu, a kamo li jugoslovenskom narodu.

Uspomene iz 1911 god. na II Hrvatski svesokolski slet u Zagrebu. Slika prikazuje glavno pročelje stola: zagrebački nadbiskup dr. Ante Bauer s kanonicima: dr. Baronom, dr. Volovićem i P. Lebeom te tajnikom J. Barleom, gradski župnici P. Mrzljak i Fr. Vojaković. Za stolom su bili uz ostale dr. Sajner, starešina Slovenskog sokolskog saveza, dr. A. Novotni, tajnik Slovenskog sokolskog saveza, zastupnici američkog Sokolstva Ivan Pripic i M. Janković, zastupnik Slovaka dr. Milan Hodža, starešina Hrv. sokolskog saveza dr. Lazar Car, starešina Srpske sokolske župe bosansko-hercegovačke, dr. Besarović pa predstavnici srpskog, bugarskog, ruskog i rusinskog Sokolstva

Koliko smo bezbošci i protukatolici' svima je dobro poznato; mi smo to mišljenje svojim radom već odavno srušili. To mogu da budu samo priče za decu, a nikako za ljude jasnih pogleda. Evo što kaže jedan vrlo dobro poznati sokolski ideolog o pitanju vere u Sokolstvu. Dr. Fr. Derganc piše u svojoj knjizi »Borba Zapada in Vzhoda«, među ostalim i ovo: »Sokol ne negira nijedne vere, već preporučuje sa stanovišta apsolutne trpeljivosti svojim članovima verno izvršavanje verskih dužnosti i suradnju u naporima žive, religiozne svesti. Za privatne izjave i spise osoba, koje su slučajno učlanjene, Sokol pak nije odgovoran, kao što nije odgovorna nijedna verska organizacija za pojedine stvari svojih pristaša. Verska je svest po bezuspešnom rušenju tisućgodišnjih borbi općenito napredovala do trpeljivosti i spoznanja, da je samo jedan bog za sva vremena i za sve narode. Da li je to bog ljubavi ili mržnje, i da li treba da se narodi u ime istog tog boga ljube ili mrže?« — Sa-
vez Sokola kraljevine Jugoslavije, kao najviši tumač sokolske misli, obrađuje pitanje vere u knjizi »Putevi i ciljevi«, gde kaže:

»Sokolstvo kao ideja slobode priznaje i slobodu uverenja i misli svakoga pojedinca. Od svoga članstva zahteva, da poštuje svako otvoreno i iskreno uverenje i mišljenje drugih i pri tome da čuva čistoću sokolske ideologije.

Sokolstvo naročito poštuje i svako versko uverenje i osećanje, jer smatra, da je vera najsvetiji deo unutrašnjeg života svakog pojedinca. I taj bitni deo čovečjeg naziranja na svet Sokolstvo ceni i poštuje. Usled toga, Sokolstvo je jednako dužno da poštuje i ispoljavanje svakog verskog osećanja i uverenja. Svaki pripadnik sokolske organizacije može slobodno da izvršava zapovesti i propise svoje vere i crkve.

Ovo nije samo naša formalna izjava, već to ima svoj duboki koren u našem unutarnjem životu, koji mora da bude prožet sokolskim vrlinama lepote, dobrote i istine, a što mora da se svuda i uvek kod svakoga pojedinca ispoljava iz same njegove duše.

U smislu sokolske ideje i sokolskih nauka svaki pripadnik sokolske organizacije mora da bude borac za istinu i pravdu, za sve, što je dobro i lepo. Svaki naš pripadnik neka nastoji, da se uvek što više približi najvišoj (apsolutnoj) Istini i Pravdi, Dobroti i Lepoti. U svrhu postignuća tog idealnog cilja svakome su na raspolaganju i sredstva, koja mu pruža njegova vera (crkva).«

Ovako Sokoli govore, ovako Sokoli pišu i ovako Sokoli žive. Krist je otprilike rekao: »Nije onaj moj sledbenik, koji se udara u prsa i viče Gospodine, Gospodine, već onaj, koji po rečima mojima žive.« Koji mu je veći sledbenik: mi, koji po rečima njegovim živimo, koji propovedamo bratstvo,

Sa posvete članske zastave Sokolskog društva Ruma 24 maja 1931: s leva na desno: u pozadini pravoslavni svećenik Emilijan Grbić, rimokatolički kapelan Emil Mayer, prelat Ivan Lakajner, katiheta dr. Karlo Šverer (član Sokola), za njim, ne vidi se katiheta Götz Alois

ljubav, istinu i dobrotu među ljudima, ili oni, kojima je svetovna vlast iznad svega pa i iznad vere i crkve, iako »nije kraljevstvo njihovo od ovoga sveta«?

Lepo je i uzvišeno služiti Bogu, crkvi i veri, ali je isto tako lepo služiti i svome narodu i svojoj državi. Te dve službe: Bogu i narodu, spojive su, razumljive i opravdane. Silvio Pellico bio je veliki katolik, ali on je bio uza sve to i velik nacionalista, velik patriot, velik Italijan. To nam je pokazao i njegov rad. Veći je udarac zadao truloj Austriji kod oslobađanja Italije sa svojom knjigom »Le mie prigioni«, nego sve pobjede Italijana na ratištima nad Austrijom. To su katolici, to su patriote, ali toga mi nažalost ne vidimo kod našeg najvišeg katoličkog sveštenstva u Jugoslaviji.

Dragi naraštajče i naraštajko! Pregni istinskom sokolskom radu, vrši revnosno svoje državljanske i obiteljske dužnosti, pokaži svuda da si sokolski, pošteno i narodno odgojen! Svojim radom i ponašanjem najbolje ćeš odbiti sva neistinita predbacivanja sa sebe i sa svoje sokolske organizacije. Vedra čela i s nadom u potpunu pobjedu sokolskih ideala koračaj napred, ne gledaj natrag, već smelo napred i svojim besprekornim radom najbolje ćeš dokazati svima protivnicima Sokolstva i našeg ujedinjenog naroda kakvi smo, što hoćemo i za čim težimo!

(Kljč.)

Mladi Sokolovi na rad!

Bendiš Ivanko, Kotor

Osviće nam nova godina. Tiršev genij nas je u prošloj osvežio. A ovo je naša jubilara godina. Pred 70 godina prvo sokolsko gnezdo savio je Soko u našoj beloj Ljubljani. Doneše ga braća naša Sokoli sa Severa iz Libušine zemlje, iz zlatnog Praga, braća bliska nam po krvi i jeziku, bliska po osećanjima i težnjama. To je bilo vrlo teško vreme. Nas je svih pritiskala tuđa nepravda, nas je gnječio tuđin, nas su hteli da odnarođe, da uguše našu milu materinsku reč. Crni dvoglavci orao ključao je naše živo telo. Jednom rečju besmo robovi, kukavni robovi bez prava na život.

Ali Soko u Ljubljani odgojio je lepu četu mladih Sokolova, koji su se raspršili celom našom zemljom, od visokog i snežnog Triglava do gordog Lovčena, čuvara našeg sinjega mora. Množila su se sokolska gnezda, rađao se sve veći i veći broj Sokolčića, koji ne mogahu više da snose teški teret i prihvatiti borbu s crnim dvoglavim orlom. Posle teške borbe, posle mnogo prolivene krvi, savladaše crnog dvoglavog orla i rodu našem sinu zlatna sloboda. Braća se našla u zagrljaju, vile zapevaše i zaigraše kolo. Samo vila s Učke Gore plače i suze lije...

Sokoli nisu još izvršili svoju zadaću. Zemlja je dosta stradala i treba je podići, obnoviti. U ropstvu to nismo mogli, jer nismo smeli slobodno ni disati. Zato je naša sokolska dužnost da prionemo na rad, ozbiljan rad, kako bi našu zemlju podigli na dostojnu visinu u svim pravcima, da stvorimo nova, zdrava pokolenja, koja će očuvati ono, što su nam dedovi namrli i u amanet ostavili. A to će naša omladina najbolje postići bude li se okupljala u sokolske redove i budu li se sokolska gnezda savijala gde god se naša reč čuje. Naša reč... Vila s Učke plače i upire u nas svoje poglede, jer su još tamo braća naša, koja ne znaju što je to sloboda. A naša je sokolska dužnost da našu braću ne zaboravimo.

Sokolovi mladi! Krepite telo, jačajte duh. Jedno bez drugoga ne vredi. Nas je velik broj, ali je potrebno da budemo veliki i po našoj unutrašnjoj vrednosti.

Na rad Sokolovi mladi! Na vama ostaje Jugoslavija naša. Budete li vi čestiti, vredni, jaki i zdravi, poštteni, svesni Jugoslaveni, ne trebamo se bojati za budućnost ove naše lepe zemlje.

U ovoj jubilarnoj godini treba da pokažemo svoju snagu i moć, kao što su to pokazala naša braća Čehoslovaci u prošloj Tirševoj godini. Dakle na rad!

Velika kazališna dvorana obasjana električnim žaruljama bila je krcata ljudima. Ugledna i bogata gospoda: pretstavnici duha i bogatstva, skupili se da čuju slavnog violinistu koji danas prvi put gostuje u ovome velegradu. Nestrpljivo očekuju da se digne zastor na pozornici. Žamor utihne. Na pozornicu stupi mladi umetnik. Već su prvi zvuci violine zadivili slušatelje. Gusle su plakale tako bôno da se srce stezalo od tuge a zatim su veseli tonovi narodnog plesa razdragali slušatelje da su im same noge poigravale.

»Krasno! Divno!« šaptali su dvoranom.

Umetnik se uživeo u svirku pa niti vidi niti čuje koga. Gudalo leti brzo po guslama, a prsti se okretno pomiču po strunama. Svira o svojem detinjstvu.

Setio se rodnog seoca u visokom alpskom gorju. Stislo se jaderno u dubokoj uvalici, okruženo visokim gorama kao pile pod kvočkom. Stanovao je sa staricom majkom u malenom, naherenom kućerku. Oca ne pamti. Davno je što ga je sasula lavina. Prehranjivala ih jedina kravica. Leti, tek što bi svanulo, čuo bi kroza san zvuk zvončadi pred kućicom. To su njegovi vršnjaci terali blago u planinu. Brzo se obukao, turnuo u torbu komad hleba i poterao za njima svoju Rumenku. Pastirski život bio je pun veselja, bezbrižnosti i sunčanog sjaja. Dani su prolazili brzo kao snovi. Igrao se s drugovima, valjao po bujnoj gorskoj travi, nadmetao se s njima u bacanju kamena s ramena ili verao po strmim liticama. Bilo je dana kad bi ga snašla seta, klonio se svojih drugova i tražio samoću. Sklonio se u debeo hlad pod kakav grm, izvalio nauznak pa promatrajući kako se visoko gore pod plavim nebom ganjaju mali, vunasti oblačići i lete nekuda u nepoznato, poželio bi da i on s njima otplovi u kristalne azurne visine. Sate bi tako proležao besćutan za sve što se oko njega zbiva. Drugovi su ga smatrali čudakom i nisu propustili ni jedne prilike da mu kako ne napakoste. Iza tih setnih dana dolazili bi dani neobuzdanog veselja. Tada bi pevao cele dane. Brdine se orile od zvonkog mu glasa.

Lagano klizi gudalo po violini, a divni se zvuci šire dvoranom. Sve lepote gorskog seoca i sve čari bezbrižnog pastirskog života izbijaju iz njegovih gusala.

Višeput su pokraj njega prolazili planinari i mučno se verali na visove. Klimao je za njima glavom, jer nije mogao nikako razumeti da neko može uživati u tom kozjem veranju. On je dnevno gledao lepote svoga kraja pa mu je ta lepota bila tako obična da je mislio da se za nju ne isplati dolaziti iz dalekih strana kao ti planinari.

Za dokonice izrezao je na paši lepe dvojnice i sada mu je sviranje bila glavna razonada. Svirao je što mu je na pamet palo: pobožne crkvene pesme, koje je čuo od starog orguljaša u seoskoj crkvi, pa bečarske pesme koje je pevao s vršnjacima. Kasnije je sam smišljao melodije. Drugovi se okupljali oko njega i s ushitom ga slušali. Uvideli su da je njihov drug nešto više od njih i s pažnjom su ga susretali. A on bi svirao i sanjario: da je slavan umetnik, a njegovi slušatelji nisu pastiri niti šumske ptice već bogata gospoda, koja mu se dive. Kad bi se probudio od snatrenja osećao se tako nezadovoljan. Duša mu se silom htela da vine u visine, a bila je sudbinom sputana uz ovu grudicu zemlje.

Sve je to sada izvodio na guslama. Pobožne melodije lelujale se dvoranom, odbijale se od stena i slevale se s veselim melodijama kola.

Jednog je dana svirao. Bio je lep dan. Sunce se prelivalo po snežnim vrhovima i oštar odraz svetla odbijao se kao od zrcala. Osećao se tako lagodno i zadovoljno. Svirao je s uživanjem. Njemu se približavala grupa planinara: stari, već prosedi gospodin u pratnji mladića i mlade gospođice. Išli su pravo prema njemu. Privukla ih njegova svirka. Prestao je svirati i zbunjeno prevrtao dvojnice u rukama. Umolili su ga da im još nešto svira.

Dugo se nećkao, jer ga je bilo stid, no, kad mu je gospodica svojim velikim, crnim očima zavirila u njegove i nemo ga molila, zasvirao je ponovno. Svirao je kao nikada do sada. Svu dušu i osećaje prelio je u svirku. Stari ga gospodin potrepta po ramenu: »Pravi umetnik«. Darivao ga srebrnim novcem, a on ih otrpao komad puta. Ubrao je stručak runolista i vrtio ga u rukama ne usudujući se da joj ga ponudi, a ona videći njegovu smetenost sama ga je zaiskala. Oh, kako joj je bio zahvalan što je pogodila njegovu namisao. Na rastanku potrepta ga ponovno stari gospodin po ramenu: »Još ćemo se videti.« Dugo se još kasnije sećao toga, a kad ih je već počeo po malo zaboravljati došao je ponovno onaj stari gospodin s kćerkom Verom i zatražio od majke da ga pusti s njima. Iškolače joj sina i učiniti ga umetnikom. Grčilo se majčino srce. Samo za njega je živela. Snivala je, kako će ga oženiti pa njih troje srećno živeti, dok u miru ne zaklopi trudne staračke oči, svesna da je svoju životnu zadaću pošteno izvršila, a sada najednput dolaze stranci, koji hoće da raskidaju svu tu mrežu sanja što ju je godinama plela za sreću svoga sina. Hoće da ga otkinu od nje i učine gospodinom, koji će je onda zaboraviti. Osećao kako joj čupaju srce, ali neće da pokaže svoju bol. Žrtvovaće se za sreću njegovu. A kad je odlazio auto s njezinim sinom i ona mu maramom domahivala oseti oštru bol i rikne: »Sinko moj! Vрати mi se!« No auto je već odmaknuo daleko i sin nije mogao videti, kako se nesrećna majka grči od bola.

Tužno gude gusle dvoranom i plaču kao njegova majka na rastanku. Bono oponašaju majčin krik i brzo zujanje auta, koji joj je ugrabio sina.

Njegov je skrbnik bio bogat tvorničar. Imao je raskošnu palaču. Ovakvu raskoš nije moglo ubogo pastirče ni zamisliti. Vrsni učitelji brinuli se oko njegova odgoja. Bistar od naravi brzo je napredovao osobito u glazbi. Proricali su mu veliku budućnost.

Oženio se Verom. Postao je slavan umetnik. Da mu bude sreća potpuna pošao je sa ženom po staricu majku. Starica se rasplakala od sreće. Teško se rastajala od doma uz koji je bio vezan celi njezin život, no ljubav prema sinu bila je jača.

Malo pastirče dovinulo se sreće za kojom je nekada težilo. Postao je slavan umetnik, srećan muž i dobar, zahvalan sin. I sada kada pred punom dvoranom guslama ispoveda svoj život i kada ga sa sviju strana obasiplju cvećem, on ne vidi nikoga nego samo Verku, koja sedi u prvom redu sjajna od sreće lica pa do nje staračko kao iglom navorano majčino lice niz koje kaplju suze sreće.

Prvi počeci Sokolstva, njegovi osnivači i kratak pregled širenja sokolske misli

Hajrudin Ćurić, Sarajevo

Revolt češkog naroda protiv austro-ugarskog ugnjetača, ispoljen u narodnom ustanku, završio se češkim porazom na Beloj Gori 8 novembra 1620 godine. Ovaj datum ostao je krvavo ubeležen u istoriji češkog naroda. Posledica belogorskog poraza bila je strašna. Nastalo je jedno razdoblje proleivanja češke krvi, konfiskacije imanja, odrođavanja, kolonizacije stranaca i iseljavanje čeških porodica. U isto vreme, sedamnaesti vek doneo je češkom narodu još jedno zlo. To je nesrećni tridesetogodišnji rat, koji je Češku strašno opustošio. I u osamnaestom veku nije se stanje mnogo promenilo. Višak nevolja i patnja nastupio je za vreme vladavine Josipa II (1780 do 1790), sina Marije Terezije. Češki narod, koji je podnosio sva nasilja, davao je ipak znakova svoga nacionalnog života. Ali sve je bilo uzalud. Sve su se akcije lomile pred moćnim neprijateljem i domaćim plemstvom, koje je više volelo svoja prava i privilegije nego zajedničko dobro češkog naroda. Još su tada češki patriote bili svesni, da je češko plemstvo jaka prepreka, koja se mora preći, da bi se lakše povela borba s neprijateljem, i da je za borbu s neprijateljem neophodno potrebno imati vođe.

Devetnaesti vek izbacio je na površinu narodne preporoditelje: Šafaržika, Kolara, Palackog i Havličeka. Njihov je rad imao velikog uticaja na češki narod, ali je, s druge strane, nailazio na veliko negodovanje i otpor kod Nemaca. Talasi germanizacije, pušteni na češko tlo, imali su zadaću da zbrišu sve ono što je češko ili što je bar potsećalo na češko. Mržnja između Nemaca i Čeha rasla je iz dana u dan i pretvorila se u otvoren sukob 1848 godine, u kojem je, s ostalim studentima, uzeo učešća i mladi Miroslav Tírš. Ali i ova je godina za češki narod bila kobna. Buna je ugušena i došla je nova beda pod firmom strašnog Bahovog apsolutizma, koji su najviše osetila slovenska leđa. Havliček, »otac češke štampe« i ostali istaknuti narodni vođe proterani su u inostranstvo, štampa je ugušena, u škole je uveden nemački nastavni jezik; strašna germanska avet htela je da proguta mali češki narod. U ovim teškim časovima dolazi češka nacionalna svest do izražaja. U vazduhu je mirisala dugo željena »zlatna sloboda«, slovenska sloboda, koju je očajni češki narod video kao »fatu morganu«. Austriska katastrofa kod Solferina (1859), bila je posmrtna pesma Bahovom apsolutizmu. Sledeće, 1860 i 1861 godine počinju izlaziti češki listovi, a godinu dana kasnije javljaju se dr. Miroslav Tírš i Jindřich Figner kao tehnički i idejni vođe novoga pokreta, koji će se kroz kratko vreme prozvati sokolskim. Njihove ličnosti su veoma važne za naš sokolski život i bez njih se istorija Sokolstva ne može razumeti.

Rođen u veku narodno-prosvetnog i društveno-gospodarskog preporoda, Tírš je u najranijoj svojoj mladosti postao i sam oduševljeni patriota, koji je u slobodi svoga naroda gledao jedini uslov za njegov napredak. Još kao dete Tírš je ostao siročić bez oca i majke.

Ujak Kiršbaum uzeo ga je k sebi u selo Vrutice, gde je završio osnovnu školu. Boravak u Vruticama i druženje s mladom zdravom i nepokvarenom seoskom decom bili su činioči, koji su uticali na Tírša, tako, da je u svojoj ranoj mladosti postao oduševljeni pristaša i pobornik demokratizma. Zahvaljujući pomoći drugoga svoga ujaka, Tírš je mogao da nastavi školovanje na gimnaziji u Pragu. Kao gimnazijalac, Tírš se zanosio rimskom i grčkom istorijom, koje je marljivo proučavao. Na taj je način došao do uverenja, da je potlačenom češkom narodu neophodno potrebno da ima fizički jake, moralno zdrave, umno razvijene i nacionalno svesne ljude, ako hoće da se oslobodi tudinskog jarma.

Burna 1848 zatekla je mladoga Tírša u studentskoj legiji u Pragu, gde se borio iza barikada i gde mu je neprijateljsko tanc probilo kapu. Kao

posledica češkega otpora sledio je, kako smo videli, krvavi desetgodišnji Bahov apsolutizam. Tirš je u tome razdoblju maturirao (na češkom jeziku!) i upisao se na filozofijski fakultet, gde je počeo da studira filozofiju i estetiku. Radi slabih imućstvenih prilika morao je da ide u Novo Jahimovo, gde je postao kućni učitelj dece jednog tvorničara. Imajući na raspoloženju bogatu tvorničarevu knjižnicu, Tirš se spremao za ispit i 1860 doktorirao je na praškom filozofijskom fakultetu. (Svršice se.)

Polž in miška

Gustav Strniša, Ljubljana

Srečala sta se polž in miška. Polž je bil prepočasen, a miška prehitra, saj je hotela vse naenkrat doseči in je dirjala povsod kakor za stavo. Polž je bil ponižen, zavedal se je svoje napake, toda navada je železna srajca in njegova volja je bila prešibka, da bi se odvadil svojega mečkanja.

Miška je bila na svojo spretnost in urnost zelo ponosna. Ko je srečala polža, se je takoj iz njega ponorčevala:

»No, starina počasna, kako ti gre? Niti leto dni nisi na svetu, pa bi te prekosil še moj pradedek.«

»Kaj boš to pravila, saj niti deda več nimaš!« jo je zavrnil polž, ki je vedel, da miška naglica in neprevidnost največ mišk ugonobi in zato tudi mišji rod vedno bolj peša.

»No, no, saj ni treba tako hitro zameriti! Pokaži svojo hitrost! Voznik je danes stresel pod klancem nekaj sladkorja, preobrnil se mu je namreč voz in sladkor je padel na tla. Ostalo je mnogo drobcev, ki jih je voznik pustil. Pridi, se bova skupaj gostila! Menda boš pač toliko učen, da dobiš vsaj en košček, preden bom jaz ostale pozobala.«

Miška je pač vabila polža, da bi se potem iz njega norčevala, saj je vedela, da bo prekesen.

Polž se je pa bal, da bi ga miška ne nalagala in nezaupno jo je vprašal:

»Zakaj pa nisi sama vsega sladkorja že pospravila?«

»Ker ga je preveč,« se je lagala miška, ki ji je pravil vrabec, da je pod cesto mnogo sladkorja in ga je šla šele zdaj iskat.

Miš je odbrzela, a polž je lezel počasi za njo. Še nikoli ni pokusil sladkorja, a zdelo se mu je, da mora biti posebno dober in slasten. Hitel je in hitel, da mu je pošla že vsa slina, a vendarle je vedel, da je mnogo prekasen.

Miška je sama hitela pod klanec. Ko je pa prišla do hiše nad klančkom, se je spomnila, kako je tu kradla včasih slanino. Hiša je bila odprta. Miš ni mnogo premišljala, že je bila v hiši, kjer je v tem trenutku pozabila na sladkor.

Tedaj je od samega veselja zacvilila, kako tudi ne, saj je zagledala lep kos slanine, okoli katerega je bila sicer žična past, a kaj je bilo to miški mar. Bila je pač prehitra in nepremišljena v svojem delu in nedelu. Že je skočila v mišnico in se ujela.

Polž je lezel počasi dalje. Srečno je došel do sladkorja, ki ga pa ni bilo več kaj vzeti, kajti pospravile so ga pridne mravlje v svoje mravljišče, kjer so imele zimsko zalogo.

Polž se je upehan nekoliko odpočil. Čudno se mu je zdelo, da ne vidi nikjer miške. Prišel se je ozirati okoli. Tedaj je pa začul žalostno mišje cvilenje. Videl je vrhu klančka dečka, ki je prinesel iz hiše mišnico in v njej miško. Odprl je past in miška je zletela. Pa ji ni pomagala vsa njena urnost ne spretnost, kajti deček je zadel ubogo živalco z metlo in jo ubil.

»Pa sem le srečnejši, ker delam počasi in preudarno!« se je hvalil polž in hotel dalje.

»Vetrnjak vse podere, a počasen pride povsod prekesno! Srednja je največ vredna!« se oglasi za njegovim hrbtom žaba in ga požre.

Tri su godine prošle od kako je Dinko napustio svoje rodno mesto i otišao u svet, onako bez cilja, da traži koru hleba. U svetu je preživeo mnogo čega, i dobra i zla, a u borbi za život zaboravio je na svoje mesto i prijatelje.

Nije sasvim zaboravio. Ipak bi ga nekad nešto pritislo u grudima i on bi se sećao svega, a neka bi ga sila vukla da se povрати nazad u svoje pusto i prazno mesto.

Ne, njegovo mesto nije bilo pusto i prazno, ono je bilo najlepše na svetu. Kućice su starinske, niske i male, a ulice i iskrivudane i kaldrmisane još pre jednog veka. Nema ni električnog svetla, kao u velikim gradovima, nego opštinski čuvar s večera obilazi raskršća, penje se na stupove, uleva petrolej i tek onda prižge.

Život u gradu i svakidašnja buka za Dinka nije imala nikakvog značenja. Njemu se nije sviđao ni onaj raskoš, ni onako razuzdan život. Ali ipak, na sve bi se on već privikao i prilagodio prilikama, samo da nije nje, one u njegovom mestu. Ona mu uznemiruje dušu i grči telo, a njena slika lebdi mu stalno pred očima. I u najgorim časovima mislio je na nju. Ona mu je bila sve na svetu, za njom je čeznuo kao za korom hleba.

Nije mogao više živeti u gradu, morao je da beži iz njega, vukla ga je želja, nekud daleko.

I jednoga dana napustio je posao, skupio sve svoje stvari i nešto malo novaca, što je imao, i krenuo na put. Tri godine lutao je po svetu, išao sve dalje i dalje, a sada se je trebalo vratiti. Ono malo novaca, što je imao, bilo je dovoljno samo za hranu, ali da plati voz ili kola na to nije smeo ni pomisliti.

I jednoga dana ustao je mnogo ranije nego obično i krenuo peške isto onako, kao što je pre tri godine krenuo iz svoga mesta.

Dugo je išao. Put je bio naporan, mučila ga je glad, žed i teret na leđima. Prenošio bi gde bi ga noć uhvatila, u kakvoj napuštenoj šupi, u tuđem senu, u jarku kraj puta. Ali sve to nije ništa, sve je on podnosio samo da dođe do svog mesta i da vidi onu za kojom toliko čezne.

Posle dugog putovanja, sav izmučen stigao je jedne noći. Mutni oblaci bili su se spustili nisko, munje su parale nebo, a kiša je lila.

U krčmi je sedelo nekoliko gostiju, kada se vrata otvoriše i unutra uđe Dinko sav mokar.

Prepoznao je odmah krčmara, starca Iliju, kovača Ivana i još neke, a on se je za tri godine toliko promenio da ga niko nije mogao prepoznati.

Svi su se gosti bili već razišli, samo je ostao još Dinko, sedeći u kutu krčme zamišljen. Čudnovato mu je bilo, kako da ga se niko ne seća, da ga ne mogu prepoznati. Naposletku se usudi i sam zapita:

Je li, gazda Ilija, zar ne možeš da me poznaš? Ilija se malo bolje zagleda. Ne znam, ne mogu da se setim, ali izgledaš mi poznat.

— Pa ja sam Dinko Marinkov. Ilija se nađe u čudu, nije verovao svojim očima da je to Dinko, koji je pre tri godine otišao. A kad je Dinko počeo pričati gde je sve bio i šta je radio Ilija se još više začudio. Dinko se raspitivao za sve poznate, kako žive, što rade, kako su, a kada je zapitao za onu, koja ga je toliko mučila i radi koje je došao, srce mu je jače zakucalo, a starac Ilija tiho uzdahnuo.

— Eh, sinko moj! Jovančeta više nema. Tri je godine bolovala iz dana u dan, bila je sve bleđa, sve slabija i prošlog je meseca umrla. Zakopali su je pod prvim hrastom na desnoj strani.

Kad je Dinko čuo, smrklo mu se pred očima, sva mu se krčma okrenula. Ustao je i doteturao se do vrata i suznih očiju otišao u noć.

Napolju je kiša pljuštala, munje su parale nebo, a starac Ilija dugo je gledao u vrata na koja je Dinko izašao.

Sutradan, ljudi koji su prolazili kraj groblja, našli su mrtva čoveka gde leži na grobu pod prvim hrastom na desnoj strani.

(Odlomek sokolskega romana. Prevel iz češčine br. dr. B. Mihalič)

»Na mojo vero, to je bedarija! Kje je nad vami moj Franta Vyhnaček? In jaz osel — se je zmerjal Crha; takoj drugi dan je bil ves zopet v Sokolu, in tudi Tonda je pisal, naj ne dela neumnosti, naj zopet pride, da mu Crha vse oprostí. Če le on, Tonda, ve, da je pogrešil, je to prvi korak k poboljšanju. Če se Ti bodo smejali? Nič hudega. Bodo vsaj sami pokazali, kaj jih čaka, če bi se kdo izmed njih spotaknil. Društvo je tu zato, da bi omahujočim pomoglo, sicer pa se Ti moram zahvaliti, da si se žrtvoval vsem v korist. Na Tebi so videli bratje, da krokarija nič ne velja. Sedaj se je bodo gotovo ogibali. Dovrši torej, Tonda, to dobro delo in ne srdi se na društvo, ki ni nič krivo. Da, še roko Ti podaja. Torej tiho mi bodi in pridi!« je končal.

In Tonda je prišel ter štit in Marčal z njim.

»Tako, fantje, tako,« se je smejalo Crhi v oči, »drugič boste gotovo pametnejši,« in poln vere, da bo vendar kedaj boljše, je zopet goreče govoril.

Bratje! Prihodnji ponedeljek, 11. oktobra, se bomo spominjali smrti Jana Žižke s Trocnova, zapovednika združenih vojsk Taborskih. Res! Bil je slaven mož, ki za osvobojenje resnice zakona božjega in zlasti milega jezika češkega in slovanskega prav nič ni cenil svojega življenja in se je krepko postavil tisočem v bran, toda pri izrekanju imena tega velikana imam jaz, bratje, še drug močan dojem. Kadarkoli izgovorim Žižkovo ime, se spomnim slike, ki sem jo nekje videl: v polni opremi, s kijem v roki in s prevezo na zdravem očesu sedi Žižka na bojnem sedlu, dobrodušno mežikaje z zdravim očesom. Pod njim pa je napis:

»Jan Žižka s Kalicha, zvesti brat.«

— Zvesti brat! Kako silne besede! Cela knjiga ne pove več, kakor ti dve besedici. — Zvesti brat! — Koliko ljudi je že pisalo o bratstvu, o svobodi, koliko propovednikov te ljubezni hodi po svetu, a vse njihove besede in knjige izginejo pred preprostim: Jan Žižka s Kalicha, zvesti brat. Nosite ga, bratje, v svojih srcih v tej podobi kakor jaz, morda to veliko srce tudi nas ogreje k taki ljubezni.

VI.

V tretje je že rumenelo listje na drevju, kar je hetmanil Crha bratom v Trhovu; v tem času se je silno vživel v svojo prostovoljno dolžnost in niti na misel mu ni prišlo, da je bilo kedaj drugače in da morda nekoč ne bo več tako. A vendar se je zgodilo.

Bila je zadnja nedelja v oktobru; mrzel veter je bril po ulicah in prinašal zdaj pa zdaj na trg listje, s katerim je pomedel po tlaku in ga raztrosil po vseh kotih, kakor nemaren otrok razmeče igrače.

V tem se je končala rana maša in ljudje so se usuli iz cerkve. Bili so nekam glasni in ni se jim dalo raziti. Vtem se je tudi že razširila po mestu vest, da bo misijon. »Misijonarji pridejo,« je šlo od gruč po ulicah in hišah in ves dan nisi čul nič drugega.

Tudi Crha je zvedel to novico in se vznemiril. Nekaj časa je hodil molče po sobi, a zdajci je zardel. »Vi! Vi — ki ste imeli za naš plač in stok le kletev in morišče, vi! — vi! — nam boste govorili o krščanski ljubezni? Kaj smo že tako podli, da se nam po tolikih prikazih vaše zgodovine upate priti pred oči?« je vzkripelo v njem od užaljenja narodnega ponosa; Crha je bil v stvari sicer previden in si je pogosto očital, da ne bi smel molčati, da je slab načelnik, ker ne pove bratom vsega, kar bi naj vedeli; vendar tokrat je bil tako razburjen, da je moral ven, ven na zrak, da si ohladi vročo glavo.

V torek pa je spregovoril bratom:

»Bratje! Često sem vam govoril o neprijatelju, ki nam je sežigal knjige, vse boljše ljudi obešal ali jih preganjal po šumih, potvarjal zgodovino in jo tako ponižal v oči sveta, da na primer Francozi — na njih dvoru se je vzdajal naš kraljevič Karel, njim je pomagal naš kralj Jan, ki je tudi poginil in bil pokopan v njihovi zemlji — da so nas ti Francozi tako pozabili, da niti imena za nas nimajo, da cigana in Čeha označujejo z isto besedo »le bohème«. Nikoli vam nisem imenoval tega neprijatelja, ker vas nisem hotel dražiti proti njemu, kajti učil sem vas le spoznavati zgodovino naše nesrečne domovine, da bi jo ljubili radi njene nesreče

in z izpopolnjevanjem sebe delali za njeno vstajenje. A temu neprijatelju ni zadosti, kar je z nami že napravil, čeprav bi rabil ves dan, da bi naštel vse zlo, ki nam ga je nakopal, in prihaja v naš rodni kraj, da bi še — še pustošil.

Vem, da sem mu kot učitelj predan na milost in nemilost, toda bratje, jaz nisem le učitelj, sem tudi Čeh in načelnik Sokola, in za to svoje čestvo in sokolstvo se rad odpovem udobnemu življenju, ni mi žal moje eksistence, in vam odkrijem tega neprijatelja, ki je — klerikalizem!

(Konec prihodnjič.)

Ponosni smo na vas, Sokolići!

H. M., Zagreb II

I ove godine smo priredili za naše najmlađe Sokoliće Nikolinje. Mladi prednjaci i prednjačice priredili su za decu jednog posle podneva uspešno zabavico. Deca su deklamovala prigodne i šaljive pesmice, odglumili jedan kratki komad, odvežbali vežbice, i na koncu nestrpljivo dočekali Nikolu i njegovu pratnju, koja je nosila velike i teške vreće darova. U našem društvu ima mnogo dece, više od 400, a s njima se bave posebni prednjaci i prednjačice, kojima pomažu vredniji i marljiviji naraštajci i naraštajke. Spremili smo za našu decu onoliko darova koliko ih je upisano, da nam se ne desi da neko ostane bez dara, jer smo znali veliku žalost ovako nehotice povređenog Sokolića. Međutim na naše veliko iznenađenje darovi su jedva jedvice dostajali, za sve prisutne. Došli su skoro svi upisani! S njima njihovi roditelji, s mnogima bake i tetke. Velika naša dvorana bila je premala da sve primi.

Da se svi osete jednaki i da deca shvate, kako su u Sokolu svi jednako dragi i voljeni, bili siromašni ili imućni njihovi roditelji, darovali smo svima tačno jednake darove: crvenu vrećicu sa smokvama, bajamima, orasima, slatkim dvopekoma, slatkišima i slično.

Osim upisane dece došlo je i mnogo one siromašne, koja niti nisu u Sokolu, i koja osim ovog Nikolinja neće doživeti drugoga, jer im siromašni roditelji ne mogu darovati ni najskromniji dar.

Kad su prednjaci darovali sve male Sokoliće i Sokolice, porazdelili smo preostale vrećice tim siromašnim vršnjacima naših malih vežbača. I to bez obzira jesu li ili nisu u Sokolu. Malo preplašeni od Krampusa, od velike cike, veselja i galame dece, ovi siroči mali gosti smeteno i zahvalno su primali darove dobrih Sokola.

Dvoje vrlo malih ostalo je negde u kutu, po strani, nisu se usudili napred i tako su ostali bez vrećice. Nisam to ni opazio. Ni drugi nisu. Ali jedan naš mali i vrlo Sokolić je to video.

I znate, što je napravio 8-godišnji Ivica?

Otišao je među dečke, iz svoje kategorije, dok su oni slasno tamanili sadržinu crvenih vrećica i održao po prilici ovakav mali govor (a ja sam ga čuo neopažen iz obližnjeg ugla): Dečki, mi smo Sokoli, pa makar su i meni dragi slatkiši, ipak — dakle radi se o tome: ona mala i onaj mali, što tamo plaču u uglu, nisu dobili bonbona! Više nema. Sve smo mi dobili. U Sokolu moramo biti svi radosni — zato evo ja dajem šaku bonbona za njih, ko će još nešto dati? ... Dečki su najpre čvrsto prihvatili svoje vrećice, nisu baš prijatno dočekali ovaj poziv. Onda su pogledali na ono dvoje. Mala je negde u sedmoj godini, a njezin mali brat što plače, još ne ide ni u školu. Pogledali su Ivicu, a mali Branko je na to rekao: »Ja baš volim ove bonbone, ali ... evo, na ...« Za njim su drugi. Ivici su napunili kapu, i još dve su napunili.

Milota je bila pogledati kako darivaju malu i maloga, koji je od radosti zbunjeno sakrivao lice za sestrinim ramenom.

Mali Sokolići, sami od sebe bez pouke, bez poziva od starijih svojom dobrotom i svojom bratskom ljubavlju izvršili su lepo i čestito sokolsko delo. Ponosni smo na naše Sokoliće, i na njihovog i našeg Ivicu, koji je već danas u 8-godini pravi Soko.

Jer zapamtite, braćo i seke, Soko mora davati, uvek davati i darivati svoje siromašne i oskudne drugove.

Mladinska pravljica igra v treh dejanjih.

TRETJE DEJANJE.

Tretji prizor.

Kakor prej, brez Cirila.

Brambič (se obrne proti španski steni: Borkovič, pogledja še tole špansko steno od spredaj in videl boš zopet nekaj posebnega!)

Vsi trije (stopijo pred špansko steno).

Brambič (pokaže z roko na platno zagrinjalo): Poglej, tudi te risarske okraske je zasnoval in narisal na platno naš mladi slikar Ciril, a naše pridne Sokoličice so potem risbo prepletle in obšile z barvastno svilo. Kaj ne, da je to lepo delo.

Borkovič: Jako čedno in lično. Cirilu se moram pa zares čuditi, ako je tak slikarski mojster. Tako še mlad fantič, pa naj bi s svojim umetniškim delom že prekašal mnogo naših priznanih starinov in mladinov! Pa še nikjer se menda ni učil slikarstva. To se sliši kakor majhen čudež.

Brambič: Pač, učil se je, a le pol leta pri slikarju Gaspariju v Ljubljani in to mu je zadostovalo. Dobil je potrebno podlago, dalje se pa sproti sam uči in vežba po prirodi, ki je prva največja umetnica in učiteljica vsch umetnosti.

Gabron: Jaz se pa prav nič ne čudim, če je Ciril kot begunski otrok tako bistroumen. Izbistril si je glavo z neprestanim domotožnim premišljevanjem, ki vznemirja in vzpodbuja vsakega zdravega begunca k takemu izrednemu telesnemu ali duševnemu delu, v katerem si išče tolažbe za svojo boleost. Ciril se je že pred enim letom, ko je bil še v pastirski službi, izkazal za izbornega misleca in iznajditelja novih pripomočkov, ki so mu pokazali pot do kralja Matjaža.

Borkovič: Da, da, to je resnično! In bistroumni fantič je znal še mene pridobiti za tisto čudovito pot, da sva z združenimi telesnimi in duševnimi močmi dosegla pri kralju Matjažu uspehe, ki morajo visoko dvigniti in ojačiti ves naš narod.

Gabron: Tudi jaz sem begunec, toda kot trgovec si zdaj tukaj ne morem izbrati kekega bolj odličnega ali oblastnega poklica, ker je moj trgovski stan ugoden za pridobivanje denarja, s katerim podpiram uboge begunske rojake in razne koristne narodne zadeve. Naše mlado sokolsko društvo me je izvolilo za svojega blagajnika in jaz kot tak uspešno delujem za narod.

Brambič: Ciril pa je sprevidel, da kot pastirček ne more koristiti svojim rojakom in ne izboljšati svoje žalostne usode. Po vrnitvi od kralja Matjaža je kmalu postal jako bogat. Dal se je vpisati v naše sokolsko društvo in mu je podaril velikiansko vsoto za zgradbo tega društvenega doma. Z denarjem, ki ga je še obdržal zase, je pa odšel potem v slovensko prestolnico, da se tam izuči po Matjaževem nasvetu za kak boljši višji stan. Odločil se je za slikarstvo, da bo mogel svoja srčna čuvstva upodabljati na slikah in ovekovčevati ter se s tem tolažiti kakor se tolaži nesrečen pesnik s svojimi pesmimi. Prišel je zopet nazaj v našo vas in zdaj hoče tu najprej okrasiti sokolski dom z zgodovinsko pomembnimi slikami, potem pa začne slikati prizore iz begunskega življenja s takim živim občutjem, da bo ves svet strmel nad tem umetniškim delom. Od njegove velenadarjenosti in marljivosti more torej naš narod pričakovati še mnogo, mnogo velikega in koristnega. Poglejmo ga, kaj zdaj tukaj slika! (Prime za platno zagrinjalo španske stene in ga zdrgne na levo k zidu.)

Četrti prizor.

Kakor prej ter Ciril, trije fantiči in tri dekllice.

ž

Ciril (stoji v beli slikarski halji, s slikarsko deščico in s čopičem v rokah in dovršuje svojo najnovejšo sliko).

Trije fantiči, tri dekllice (vstopijo na desni, postoje tam pri vratih, gledajo Matjaževo sliko in meč na steni ter se potihem pogovarjajo med seboj. Fantiči so oblečeni kot mladi vojaki, imajo papirnate čake na glavah in lesene puške na ramah. Prvi drži z roko narodno trobojnico na beli palčici. Deklice pa so v navadnih kmetijskih oblekah s pisanimi rutami na glavah in s cekarji ter s knjižicami in z robci v rokah).

Borkovič: (pogleda Cirila in se začudi): A tukaj je tvoj umetniški delavni kotiček, moj vrli mladi prijatelj in tovariš izza lanskega obiska pri kralju Matjažu!

Ciril: Da, tukaj včasih.

Borkovič: Kaj pa slikaš?

Ciril: Stopi bližje, poglej bolj natančno, pa boš sam lahko uganil. Saj jaz nisem izmed tistih slikarjev, ki večkrat sami ne vedo, kaj slikajo.

Borkovič (stopi naprej in pogleda sliko od blizu): Aha! Zdaj pa že vem! Ta slika bo predstavljala naš lanski kres tu gori nad vasjo. Okrog ognja vidim nekatere tukajšnje znance in tudi jaz nesem tam zadaj svojega konjička na hrbtu. Dobro, dobro! Zdaj pa vidim, da si res izboren slikarski umetnik.

Fantič (z zastavo pri vratih pogleda Brambiča in zapiska na piščalko).

Brambič (ga pogleda, mu pokima, potem se pa obrne k tovarišema): Prične se tukaj nov prizor. Vrnimo se k mizi!

Vsi trije (odidejo k mizi. Brambič sede na stol za katedrom, Gabron se postavi k steni na levi strani katedra, a Borkovič na desni strani).

Ciril (pa ostane na svojem mestu in slika dalje).

Fantič, deklice (pri vratih se vstopijo v vrsto, prvi zopet zapiska in dvigne zastavo. Vsi nato zapojejo in začno korakati proti sredini odra. Ko prikorakajo med petjem do sredine, se ustavijo pred katedrom, se obrnejo proti gledalcem in pojo dalje):

Mi smo vojaki, korenjaki;
kako nas gledajo ljudje!
Pa pravijo: »To so junaki,
ki se nikogar ne boje!«

Velike delamo korake,
pred nami boben ropota;
papirnate so naše čake
in puške naše iz lesa.

Ko bomo pa kedaj dorasli,
železo bo, kar zdaj je les;
ko bodo drugi krave pasli,
vojaki bomo mi zares!

Brambič: Dobro, dobro, le naprej!

Fantič, deklice (zopet zapojejo. Z zlogi: lala — lala... pojo napev prve kitice do konca):

Naprej zastava Slave,
lala — lala — lala — lala,
lala...
Ujuhuhuhu!

Fantič: Ujuhuhuhu! Sedaj pa ve, dekletca, domov! A mi ostanemo še tu!

Deklice, fantiči (se obrnejo na desno in odhajajo proti vratom. Deklice gredo kar naprej skozi vrata, fantiči pa se ustavijo pri vratih in se pomaknejo nekoliko bolj v ospredje.).

Trije fantiči, tri deklice (vsi v sokolskih oblekah. Prvi Sokolič je Milan z družtveno zastavico. Vsi vstopijo od desne in postojajo pri vratih.). (Dalje.)

**Soko kraljevine Jugoslavije ima da bude
zdravi vaspitač omladine, pobornik brat-
stva i ljubavi, zatočnik velike jugoslovenske
misli, nosilac viteškog i nacionalnog duha!**

Nj. Vel. Kralj Aleksandar I
na Vidovdan 1930 god.

Proste vežbe za muški naraštaj

na I. pokrajinskem sletu Sokola kraljevine Jugoslavije u Ljubljani 1933.

Sastavio: Vrhovec Alojzij.

II sastav.

- I 1 Stav odnožni desnom — odručiti, hrpti gore,
2 uzručiti (brzo!), desna donjim lukom, leva najkraćim putem, hrpti van i sp.:
»ic«: predručiti nadesno, hrpti gore, i sp.:
3 ispad nadesno — odklon nadesno (trup i leva noga u pravoj crti) — levom (dönjim čeonim lukom) odručiti dole (zbog odklona smeru leva leht vodoravno), desnom o bok, palac nazad, pogled na levu šaku,
4 izdržaj.
- II 1 Levom čeonu krug dole (brzim početkom!) i sp.:
2 usprav desnom u stav otkročni desnom i usklon — uzručiti (levom čeonim lukom dole, desnom sunuti napred van i spojeno uzručiti), hrpti van i sp.:
»ic«: predručiti nalevo, hrpti gore i sp.:
3 počučanj odnožno desnom — odklon nalevo — (trup i desna noga u ravnoj crti) — desnom (dönjim lukom) odručiti dole (zbog odklona smeru desna leht vodoravno), levom o bok, palac nazad, pogled na desnu šaku,
4 izdržaj.
- III 1 Desnom čeonu krug dole (brzim početkom!) i sp.:
2 uspravom leve i usklonom $\frac{1}{2}$ okreta nalevo na peti leve in prstih desne u stav zanožni desnom — bočni krug gore (desnom čeonim lukom dole, levom sunuti dole) i sp.:
3 predručiti gore (završetak naglasiti), hrpti gore, pogled na šake,
4 izdržaj.
- IV 1 Počučanj prednožno levom — pretklon — predručiti, hrpti napred, pogled na šake (prsti ruku dotiču zemlju) i sp.:
2 usklon — usprav levom u stav zanožni desnom — zgrčiti odručno (šake sa hrptima gore pred ramenima) i sp.:

II. sestava.

- I. 1. stoja odnožno z desno — odručiti, hrbta gor,
2. vzročiti (hitro), (z desno z lokom dol), hrbta ven in sp.:
»in«: predročiti na desno, hrbta gor in sp.:
3. izpad na desno — odklon v desno (trup in leva noga v ravni črti), z levo (čelnim donjim lokom) odručiti dol (radi odklona smeri leva leht vodoravno), z desno v bok, palec zadaj, pogled na levo roko,
4. drža,
- II. 1. z levo čelni krog dol (začetak hitro!) in sp.:
2. vzravnavu na desni v stojo odkoračno z desno in vzklon — vzročiti (z levo s čelnim lokom dol, z desno suniti naprej ven in spojeno vzročiti), hrbta ven in sp.:
»in«: predročiti na levo, hrbta gor in sp.:
3. počep odnožno z desno — odklon v levo (trup in noga v ravni črti) — z desno (skozi priročenje) odručiti dol (konec giba poudariti!) (radi odklona smeri desna leht vodoravno), z levo v bok, palec zadaj, pogled na desno roko,
4. drža,
- III. 1. z desno čelni krog dol (začetak hitro!) in sp.:
2. z vzravnavo na levi in vzkonom $\frac{1}{2}$ obrata v levo na peti leve in prstih desne v stojo zanožno z desno — bočni krog gor (z desno s čelnim lokom dol, z levo suniti dol) in sp.:
3. predročiti gor (konec giba poudariti!), hrbta gor, pogled na roke,
4. drža,
- IV. 1. počep prednožno z levo — pretklon — predročiti, hrbta spred, pogled na roke (prsti rok se skora dotikajo tal) in sp.:
2. vzklon in vzravnavu na levi v stojo zanožno z desno — skraćiti odručno (roki pred ramenima), hrbta gor in sp.:

- 3 ispad desnom napred* — pružiti strance, hrpti gore,
- 4 »če«: izdržaj,
»tir«: započeti naredni gib,
- V 1 uspravom desne $\frac{1}{2}$ okreta nalevo (na prstima obeh) u stav otkoračni desnom — priručiti (za vreme okreta), hrpti van i sp.:
- 2 »dva«: kroz predručenje uzručiti (brzoi), hrpti van i sp.:
- »i«: zasuk dlanovima napred (brzoi) i sp.:
- 3 počučanj odnožno levom — pretklon — lukom nalevo predručiti, hrpti van (ruke ovesno prema zemlji),
- 4 »če«: izdržaj,
»tir«: započeti naredni gib,
- VI 1 usklon — usprav nalevi u stav odnožni desnom — poluzasuk (45°) nalevo — predručiti gore (brzoi), hrpti gore, pogled na šake,
- 2 »dva«: lukom nalevo stav prednožni desnom unutra — zgrčiti zaručno desnom, hrbat gore; levom izdržaj,
- »i«: $\frac{1}{2}$ okreta nalevo (na prstima obeh) u stav zanožni levom — zgrčiti odručno levom, hrbat gore; sunuti strance** desnom, hrbat gore, pogled napred i sp.:
- 3 $\frac{1}{4}$ okret nalevo (na prstima obeh) u stav zanožni desnom*** — ruka ma izdržaj i sp.:
- 4 sagnuti odručno desnom, hibat gore i sp.:
- VII 1 Klek desnom (kolenom uz levu petu) — sunuti strance gore, dlanovi gore, pogled gore,
- 2 izdržaj,
- 3 kroz odručenje i priručenje predručiti, dlanovi gore, pogled napred,
- 4 »če«: pretklon (leva strana prsiju dotiče levo stegno) — zaručiti van, kroz priručenje (završetak giba naglasiti)

3. izpad z desno naprej* — mahniti v stran, hrbta gor,
4. drža,
»in«: začeti prihodnji gib,
- V. 1. z vzravnava na desni $\frac{1}{2}$ obrata v levo na prstih obeh nog v stojo odskoračno z desno — priručiti (med obratom) hrbta ven in sp.:
2. »dve«: skozi predročenje vzročiti (hitro!), hrbta ven in sp.:
- »in«: zasukati dlani spred (hitro!) in sp.:
3. počep odnožno z levo — predklon — z lokom na levo predročiti, hrbta ven (zaradi predklona smere lehti navpično na tla),
4. drža,
»in«: začeti prihodnji gib,
- VI. 1. vzklon in vzravnava na levi v stojo odnožno z desno — poluzasuk (za 45°) na levo — predročiti gor (hitro!) hrbta gor, pogled na roke,
2. »dve«: z lokom na levo stoja prednožno z desno not — skrčiti zaručno z desno, hrbet gor, (z levo drža),
- »in«: $\frac{1}{2}$ obrata v levo na prstih obeh nog v zanožno stojo z levo — skrčiti odručno z levo, hrbet gor, suniti v stran** z desno, hrbet gor, pogled naravnost in sp.:
3. »tri«: $\frac{1}{4}$ obrat v levo na prstih obeh nog v stojo zanožno z desno*** — z rokama drža in sp.:
4. »štiri«: upogniti odručno z desno, hrbet gor in sp.:
- VII. 1. klek z desno (desno koleno ob levi peti) — suniti vstran gor, dlani gor, pogled gor,
2. drža,
3. »tri«: skozi odročenje in priručenje predročiti, dlani gor, pogled naravnost,
4. »štiri«: predklon (leva stran prs se dotika levega stegna) — zaručiti ven, skozi priručenje (konec giba pouda

* Ispad razmerno velik. Posle okreta ostaju noge na svome mestu. Pazi, da pri ispadu napred ne povlačiš levo nogu za sobom!

** Usled okreta dolazi telo samo po sebi u poluzasuk.

*** Okret valja izvesti razmerno brzo. Desna ruka mora ostati kroz celo vreme u odručanju.

* Izpad naj bo razmeroma velik. Noge ostanejo po obratu na svojem mestu. Pazi, da pri izpadu naprej ne povlečeš leve noge za seboj!

** Zaradi obrata preide telo samo po sebi v poluodskus.

*** Obrat je izvesti razmeroma hitro. Desna roka mora ostati ves čas v odročanju.

dlanovi nazad (gledom na trup smeraju gore), pogled napred,

»tir«: započeti narednom vežbom nogu,

- VIII 1 usprav levom u stav zanožni desnom — usklon — kroz priručenje i predručenje odručiti gore, dlanovi gore, pogled gore,
2 privlačenjem desne stav spetni — pretklon — kroz predručenje i priručenje zaručiti, dlanovi nazad (završetak giba naglasiti!),
3 usklon — kroz predručenje uzručiti, hrpti van i sp.:
4 kroz odručanje priručiti, hrpti van. (brzo!)
Vežba se ponavlja četiri puta bez ikakve počivke.

riti!), dlani zad (glede na trup smerita pa navzgor), pogled naravnost,

»in«: z nogama začeti prihodnji gib,

- VIII. 1. vzravnavna na levi v stojo zanožno z desno — vzklon — skozi priročenje in predročenje odročiti gor, dlani gor, pogled gor,
2. s prisunom z desno stoja spetno — predklon — skozi predročenje in priročenje zaročiti, dlani zad (konec giba s poudarkom!),
3. vzklon — skozi predročenje vzročiti, hrbta ven in sp.:
4. skozi odročanje priročiti, hrbta ven. (hitro!)
Vaja se izvaja 4 krat brez premora ali odmora,

Ispravci i napomene k prostim vežbama za muški naraštaj — objavljene u »Sokoliću« br. 11—12, 1932 godine

Kod prostih vežaba za muški naraštaj treba popraviti: Rastup I 3 treba da glasi: »4 vežbač: odručiti levom, hrbat gore; 1 vežbač: odručiti desnom, hrbat gore (šaku treba položiti na rame suvežbača)«,

Pri I sastavu na IV 1 treba popraviti: »IV 1 Dići se na levoj do $\frac{3}{4}$ čučnja — usklon i otklon nalevo — zasuk trupa za 45° na desno (trup i noga u ravnoj crti) — i. t. d.

U istom sastavu treba da glasi takt VIII 4: »4 pretklon (veliki), (leva strana prsiju dotiče levo stegno) — zaručiti, dlanovi nazad (s obzirom na trup smeraju gore; završetak giba valja naglasiti!) i sp.:

Pri prostih vajah moškega naraščaja je popraviti: Razstop I. 3. se mora glasiti: »4. telovadec: odročiti z levo, hrbet gor, 1. telovadec: odročiti z desno, hrbet gor (roko je položiti na rame sotelovadca)«,

Pri I. sestavi na IV. 1. je popraviti: »IV. 1. dvig na levi do $\frac{3}{4}$ čepa — vzklon in odklon v levo — zasuk trupa za 45° v desno (trup in noga v ravni črti) — itd.«

V isti sestavi se mora takt VIII. 4. glasiti: »4. predklon (globoki), (leva stran prs se dotika levega stegna) — zaročiti, dlani zad (z obzirom na trup pa smerita gor; konec giba poudariti!) in sp.:

Proste vežbe za ženski naraštaj

na I pokrajinskom sletu Sokola kraljevine Jugoslavije u Ljubljani 1933.

Sastavila: Majda Slapničarjeva.

I umetak.

- I 1 Stav iskoračni levom napred, na prstima — predručiti, hrpti dole i sp.:
2 privlačenjem desne uspon spetni — predručno pognuti gore, hrpti napred i sp.:
3 stav spetni — predručno sagnuti, podlaktica nad nadlakticom, sklopljeno, hrpti gore (prsti šaka dotiču ramena).
II 1 Stav iskoračni levom nazad, na prstima — sunuti napred i priručiti, hrpti nazad i sp.:

I. Vložka.

- I. 1. Stoja izstopno z levo naprej, na prstih — predročiti, hrpti dol in sp.:
2. s prisunom z desno vzpon spetno — predručno napognuti gor, hrpti spređaj in sp.:
3. stoja spetno — predručno upognuti, podleht nad nadlehtjo, sklopljeno, hrpti gor (prsti rok se dotiču kajo ramen).
II. 1. stoja izstopno z levo nazaj, na prstih — suniti naprej in priročiti, hrpti zadaj in sp.:

- 2 privlačenjem desne uspon spetni — odročiti gore, sklopljeno, hrpti gore (prsti smeraju dole) i sp.:
 - 3 stav spetni — usklopiti, hrpti unutra (prsti smeraju gore).
- III 1 Stav iskoračni levom strance, na prstima — poluzasuk (trupa za 45°) nalevo — desnom kroz priručenje predročiti $\frac{1}{4}$ dole unutra, sklopljeno, hrbat van; levom predročiti gore van, sklopljeno, hrbat gore, pogled na levo ruku i sp.:
- 2 privlačenjem desne uspon spetni — desnom predručno gore unutra pognuti, podlaktica usporedno s levom rukom, sklopljeno, hrbat gore i sp.:
 - 3 stav spetni — usklopiti, hrpti nazad.
- IV 1 = III 1 obrnuto, dakle najpre otisak, gibanja rukama kroz priručenje,
- 2 i 3. = III 2 i 3 obrnuto.
- V 1 Otsuk — stav zanožni desnom unutra — šake izravnati, levom priručiti i sp.:
- 2 levom odročiti gore, hrbat van, desnom zasuk hrptom van i sp.:
 - 3 uzročiti ulučeno, hrpti van, pogled gore.
- VI 1 Počučanj zanožno desnom unutra, obe noge pogrčene (prsti desne uz levo petu) — mali pretklon — zasukom hrptima unutra i usklopljenjem kroz odručenje predročiti dole van, hrpti gore (prsti smeraju strance), pogled dole,
- 2 3 izdržaj.
- VII 1 Uspravom i usklonom $\frac{1}{2}$ okreta nadesno u uspon spetni — kroz priručenje predročiti dole, sklopljeno, hrpti napred, pogled napred i sp.:
- 2 predročiti, sklopljeno, hrpti napred i sp.:
 - 3 usklopiti, hrpti nazad i sp.:
- VIII 1 stav spetni — predročiti dole, usklopljeno, hrpti gore i sp.:
- 2 priručiti, hrpti napred i sp.:
 - 3 z levo prednožiti nisko — zaručiti neznatno, hrpti nazad.
- Prvi umetak se izvodi četiri puta.
- 2 s prisunom z desno vzpon spetno — odročiti gor, sklopljeno, hrpti gor (prsti smere dol) in sp.:
 3. stoja spetno — vzklopiti, hrpti not (prsti smere gor) in sp.:
- III. 1. stoja izstopno z levo vstran, na prstih — poluzasuk v levo, (zasuk trupa za 45° v levo) — z desno skozi priročenje predročiti $\frac{1}{4}$ dol not, sklopljeno, hrbet ven, z levo predročiti gor ven, sklopljeno, hrbet gor, pogled na levo roko in sp.:
2. s prisunom z desno vzpon spetno — z desno predručno gor not napogniti, spodnja leht vzporedna z levo lehtjo, sklopljeno, hrbet gor in sp.:
 3. stoja spetno — vzklopiti, hrpti zadaj,
- IV. 1. = III. 1. v nasprotno stran, toda naprej odsuk, gibi lehti skozi priročenje,
2. 3. = III. 2. in 3. v nasprotno stran.
- V. 1. Odsuk — stoja zanožno z desno not — roke izravnati, z levo priručiti in sp.:
2. z levo odročiti gor, hrbet ven, z desno zasuk hrpta ven in sp.:
 3. vzročiti uločeno, hrpti ven, pogled gor,
- VI. 1. počep zanožno z desno not, obe nogi pokrčeni (prsti desne ob levi peti) — zmerni predklon — z zasukom hrbtov not in vzklopljenem skozi odročenje predročiti dol ven, hrpti gor (prsti smere vstran), pogled dol,
2. 3. drža,
- VII. 1. z vzravnavo in vsklonom $\frac{1}{2}$ obrata v desno vzpon spetno — skozi priročenje predročiti dol, sklopljeno, hrpti spredaj, pogled naprej in sp.:
2. predročiti, sklopljeno, hrpti spredaj in sp.:
 3. vzklopiti, hrpti zadaj in sp.:
- VIII. 1. stoja spetno — predročiti dol, vzklopljeno, hrpti gor, in sp.:
2. priručiti, hrpti spredaj in sp.:
 3. prednožiti z levo nisko — zaručiti, neznatno, hrpti zadaj.
- Prva vložka se izvaja štirikrat.

II DEO.

Sastav A.

- I 1 Stav prednožni levom — predročiti, hrpti gore,
- 2 izdržaj,

II. DEL.

Sestava A.

- I. 1. Stoja prednožno z levo predročiti, hrpti gor,
2. drža,

- 3 levom kroz nisko odnoženje nisko zanožiti van — kroz odručenje zanožiti, hrpti gore i sp.:
- II 1 stav zanožni levom — kroz priručenje predručiti, hrpti gore,
- 2 3 izdržaj.
- III 1 Prenosom težine tela počučanj prednožno desnom — pretklon — predručiti dole van, hrpti nazad, pogled dole,
- 2 izdržaj,
- 3 započeti usklon — uzručiti dole, hrpti napred i sp.:
- IV 1 usklon — usprav — prenosom težine tela uspon desnom, levom zanožiti — kroz priručenje predručiti gore van, sklopljeno, hrpti gore i sp.:
- 2 levom nogom započeti naredni gib — šake uskloniti, hrpti nazad i sp.:
- 3 prinoženjem leve stav spetni — priručiti i sp.:
- V — VII = I — III obrnuto.
- VIII 1 — 2 = IV 1 — 2 obrnuto,
- 3 prinoženjem desne stav spetni — priručiti i odmah nisko odnožiti desnom — odručiti, hrpti dole i sp.:
- IX 1 ispad nadesno, leva na prstima — odručno sagnuti desnom, podlaktica nad nadlakticom, sklopljeno, hrbat gore (prsti dotiču rame); levom ulučiti odručno (neznatno ulučeno), hrbat dole, pogled na levu šaku,
- 2 izdržaj,
- 3 usprav u stav odnožni levom — desnom pružiti strance, hrbat gore, pogled napred.
- X 1 Privlačenjem desne uspon spetni — desnom kroz priručenje zgrčiti predručno unutra, podlaktica usporedno s levom rukom, sklopljeno, hrbat van i sp.:
- 2 uzručiti ulučeno, hrpti van, pogled gore i sp.:
- 3 započeti naredni gib,
- XI 1 ispad nalevo, desna na prstima — odručno zgrčiti levom, podlaktica nad nadlakticom, sklopljeno, hrbat gore (prsti dotiču rame); desnom ulučeno odručiti (neznatno ulučeno), hrbat dole, pogled na desnu šaku,
- 2 izdržaj,
- 3 usprav u stav odnožni desnom — levom pružiti strance, hrbat gore.
- XII 1 Privlačenjem leve uspon spetni — levom kroz priručenje i predručno
3. z levo skozi nizko odnoženje nizko zanožiti ven, — skozi odročenje zanožiti, hrpti gor in sp.:
- II. 1. stoja zanožno z levo — skozi priručenje predročiti, hrpti gor,
2. 3. drža,
- III. 1. s prenosom teže telesa počep prednožno z desno — predklon — predročiti dol ven, hrpti zadaj, pogled dol,
2. drža,
3. začeti vzklon — odročiti dol, hrpti spredaj in sp.:
- IV. 1. vzklon, vzravnav — s prenosom teže telesa vzpon z desno, z levo zanožiti — skozi priručenje predročiti gor ven, sklopljeno, hrpti gor in sp.:
2. z levo nogo začeti prihodnji gib — roke vzklopiti, hrpti zadaj in sp.:
3. s prinoženjem z levo stoja spetno — priručiti in sp.:
- V. do VII. = I. do III. v nasprotno stran,
- VIII. 1.—2. = IV. 1.—2. v nasprotno stran.
3. s prinoženjem z desno stoja spetno — priručiti in takoj nizko odnožiti, z desno — odročiti hrpti dol in sp.:
- IX. 1. Izpad z desno v stran — leva na prstih — odručno upogniti z desno, spodnja leht nad nadlehtjo, sklopljeno, hrbet gor (prsti se dotikajo rame) levo uložiti odručno (neznatno uloženo) hrbet dol, pogled na levo roko,
2. drža,
3. vzravnav v stojo odnožno z levo — z desno mahniti v stran (v odročenje), hrbet gor, pogled naprej,
- X. 1. s prisunom z desno vzpon spetno — z desno skozi priručenje skrčiti predručno not sklopljeno, podleht vzporedno z levo lehtjo, hrbet ven in sp.:
2. uzročiti uloženo, hrpti ven, pogled gor in sp.:
3. začeti prihodnji gib
- XI. 1. izpad z levo v stran, desna na prstih — odručno skrčiti z levo, podleht nad nadlehtjo, sklopljeno, hrbet gor (prsti se dotikajo rame), z desno uloženo odročiti (neznatno uloženo), hrbet dol, pogled na desno roko,
2. drža
3. vzravnav v stojo odnožno z desno — z levo mahniti v stran, hrbet gor,
- XII. 1. s prisunom z levo vzpon spetno — z levo skozi priručenje in pred-

- zgrčenje unutra uzručiti, hrbat van, pogled gore i sp.:
2. odručiti gore, hrpti gore,
 3. stav spetni — šake o bokove (prsti smeraju nazad), hrpti napred, pogled napred.
- XIII 1 Stav odnožni desnom i sp.:
2. desnom nogom započeti naredni gib,
 3. lûkom napred prednožiti desnom.
- XIV 1 Stav prednožni desnom unutra i sp.:
2. desnom nogom započeti naredni gib,
 3. lûkom kroz prednoženje odnožiti desnom — sunuti strance dole, hrpti napred i sp.:
- XV 1 stavom ukršteno desnom straga $\frac{1}{4}$ okret nadesno u uspon spetni — kroz priručenje (prê okreta) predručno van zgrčiti unutra, sklopljeno, hrpti unutra (prsti se dotiču i smeraju dole) i sp.:
2. sunuti gore, ulučeno, hrpti van, pogled gore,
 3. sunuti gore (u opruženo uzručenje), hrpti unutra i sp.:
- XVI 1 stav spetni — kroz odručenje priručiti, pogled napred,
2. 3. izdržaj.

Sastav B.

- I 1 Stav iskoračni desnom strance — predručiti nadesno $\frac{3}{4}$ dole, hrpti gore i sp.:
2. podlaktnim lûkom nadesno zgrčiti priručno, podlaktica pred nadlakticom, hrpti nazad i sp.:
3. mirni počučanj odnožno levom — podlaktnim lûkom nalevo priručiti, hrpti napred i sp.:
- II 1 uspravom uspon desnom i odnožiti levom — predručiti nadesno gore, hrpti gore, pogled na šake,
2. izdržaj,
3. nogama započeti naredni gib — predručiti nadesno dole, pogled napred i sp.:
- III 1 = I 1 obrnuto; gib rukama kroz priručenje,
2. privlačenjem desne uspon spetni — podlaktnim lûkom nalevo zgrčiti priručno, podlaktica pred nadlakticom, hrpti nazad i sp.:
3. stav iskoračni levom strance i mirni počučanj odnožno desnom — podlaktnim lûkom nadesno priručiti, hrpti napred i sp.:
- IV = II obrnuto.
- V 1 $\frac{1}{2}$ okreta nadesno i stav iskoračni desnom napred (na značku) — kroz priručenje (pre okreta) odručiti, hrpti nazad i sp.:

- ročno skrčenje not vzročiti, hrbet ven, pogled gor in sp.:
2. odručiti gor, hrpti gor,
 3. stoja spetno — roke v bok (prsti smere nazaj) hrpti spredaj, pogled naprej,
- XIII. 1. stoja odnožno z desno in sp.:
2. z desno ного začeti prihodnji gib,
 3. z lokom naprej prednožiti z desno,
- XIV. 1. stoja prednožno z desno not in sp.:
2. z desno ного začeti prihodnji gib,
 3. z lokom skozi prednoženje odnožiti z desno — suniti v stran dol, hrpti spredaj in sp.:
- XV. 1. s stojo skrižno z desno zadaj celi obrat v desno — vzpon spetno — skozi priročenje (pred obratom) predručno ven skrčiti not, sklopljeno, hrpti not, (prsti se dotikajo in smere dol) in sp.:
2. suniti gor, uločeno, hrpti ven, pogled gor,
 3. suniti gor (v iztegnjeno vzručenje) hrpti not in sp.:
- XVI. 1. stoja spetno — skozi odručenje priručiti, pogled naprej,
2. 3. drža.

Sestava B.

- I. 1. Stoja izstopno z desno v stran — predročiti na desno $\frac{3}{4}$ dol, hrpti gor in sp.:
2. s podlehtnim lokom v desno skrčiti priročno, podleht pred nadlehtjo, hrpti zadaj in sp.:
3. zmerni počep odnožno z levo — s podlehtnim lokom v levo priručiti, hrpti spredaj in sp.:
- II. 1. z vzravnavo vzpon z desno, odnožiti z levo — predročiti na desno gor, hrpti gor, pogled na roke,
2. drža,
3. z nogami začeti prihodnji gib — predročiti na desno dol, pogled naprej in sp.:
- III. 1. = I. 1. v nasprotno stran, gib lehtiti skozi priročenje,
2. s prisunom z desno vzpon spetno — s podlehtnim lokom v levo skrčiti priročno, podleht pred nadlehtjo, hrpti zadaj in sp.:
3. s stojo izstopno z levo v stran zmerni počep odnožno z desno — s podlehtnim lokom v desno priručiti, hrpti spredaj in sp.:
- IV. = II. v nasprotno stran.
- V. 1. $\frac{1}{2}$ obrat v desno in stoja izstopno z desno naprej (na znak) — skozi priročenje (pred obratom) odručiti, hrpti zadaj in sp.:

- 2 odručno pognuti gore, hrpti nazad (podlaktice smeraju gore) i sp.:
 3 odručno sagnuti, hrpti nazad (prsti se dotiču na zatiljku).
- VI 1 Klek levom (koleno leve pored desne pete) — veliki pretklon trupa i glave, rukama izdržaj,
 2 izdržaj,
 3 usklon glave i trupa — rukama započeti naredni gib.
- VII 1 sunuti napred gore unutra, hrpti van (prsti se dotiču),
 2 izdržaj,
 3 predručiti gore van, hrpti van i sp.:
- VIII 1 odručiti gore, hrpti dole, pogled gore,
 2 izdržaj,
 3 predručiti gore, hrpti gore, pogled napred i sp.:
- IX 1 zasuk trupa nadesno — odručiti, hrpti gore (desnom kroz priručenje), pogled na desnu šaku,
 2 3 izdržaj.
- X 1 Otsuk — predručiti (desnom kroz priručenje), hrpti gore, pogled napred,
 2 3 izdržaj.
- XI — IX obrnuto.
- XII 1 2 = X 1 2,
 3 započeti usprav predručiti gore — hrpti gore i sp.:
- XIII 1 usprav u stav zanožno levom — zaručno zgrčiti, podlaktica koso pod nadlakticom, hrpti gore,
 2 3 izdržaj.
- XIV 1 S $\frac{1}{2}$ okreta nalevo i privlačenjem leve stav spetni — sunuti napred gore (posle okreta), hrpti gore, pogled gore,
 2 3 izdržaj.
- XV 1 Uspon spetni — priručiti, hrpti nazad, pogled napred i sp.:
 2 podlaktim lûkom strance priručno pognuti van (podlaktice smeraju strance), hrpti nazad i sp.:
 3 podlaktim lûkom gore priručno sagnuti gore, podlaktica pred nadlakticom, hrpti nazad i sp.:
- XVI 1 stav spetni — podlaktim lûkom napred pružiti dole,
 2 3 izdržaj.
- Sledi Sastav A i posle još jedanput Sastav B; prema tome II deo se izvodi: A, B, A, B.
2. odručno napogniti gor, hrpti zadaj (podlehti smere gor) in sp.:
 3. odručno upogniti, hrpti zadaj (prsti rok se dotikajo na tilniku),
- VI. 1. klek na levi (levo koleno poleg desne pete) — globoki predklon trupa in glave — z rokami drža,
 2. drža,
 3. vzklon glave in trupa — z lehtmi začeti prihodnji gib,
- VII. 1. suniti naprej gor not, hrpti ven (prsti se dotikajo),
 2. drža,
 3. predročiti gor ven, hrpti ven in sp.:
- VIII. 1. odručiti gor, hrpti dol, pogled gor,
 2. drža,
 3. predročiti gor, hrpti gor, pogled naprej in sp.:
- IX. 1. zasuk trupa za 90° v desno — odročiti, hrpti gor (z desno skozi priročenje) pogled na desno roko,
 2. 3. drža,
- X. 1. odsuk — predročiti (z desno skozi priročenje), hrpti gor, pogled naprej,
 2. 3. drža,
- XI. — IX. v nasprotno stran.
- XII. 1. 2. = X. 1. 2.,
 3. začeti vzravnavo — predročiti gor, hrpti gor in sp.:
- XIII. 1. vzravnavo v stoji zanožno z levo — zaročno skrčiti, podleht poševno pod nadlehtjo, hrpti gor,
 2. 3. drža,
- XIV. 1. s $\frac{1}{2}$ obratom v levo in s prisunom z levo stoji spetno — suniti naprej gor v predročenje gor (po obratu), hrpti gor, pogled gor,
 2. 3. drža,
- XV. 1. vzpon spetno — priročiti, hrpti zadaj pogled naprej in sp.:
 2. s podlehtnim lokom v stran priročno napogniti ven (podlehti smer v stran) hrpti zadaj in sp.:
 3. s podlehtnim lokom gor priročno upogniti gor, podleht pred nadlehtjo, hrpti zadaj in sp.:
- XVI. 1. stoji spetno — s podlehtnim lokom naprej mahitati dol,
 2. 3. drža.
- Sledi sestava A in potem še enkrat sestava B in se II. del izvaja: A, B, A, B.

II umetaka.

- I 1 Odručiti $\frac{3}{4}$ dole, sklopljeno i sp. usklopiti, hrpti gore (prsti smeraju strance),
 2 3 izdržaj.

II. vložka.

- I. 1. Odručiti $\frac{3}{4}$ dol sklopljeno in sp.: vzklopiti, hrpti gor (prsti smer v stran),
 2. 3. drža,

II 1 Uspón desnom, levom pogrčiti zanožno — kroz priručenje predručiti $\frac{1}{4}$ gore, sklopljeno, hrpti napred, pogled na šake i sp.:

2 predručiti $\frac{1}{4}$ gore, usklopiti, hrpti nazad i sp.:

3 prinoženjem leve stav spetni — priručiti, pogled napred.

III 1 Uspón spetni — odručiti $\frac{1}{4}$ gore, sklopljeno i sp. usklopiti unutra i sp.:

2 stav spetni — odručiti, usklopljeno, hrpti unutra i sp.:

3 odručiti $\frac{1}{4}$ dole, usklopljeno i spojeno sklopiti, hrpti van i sp.:

IV 1 uspón spetni — uzručiti ulučeno, sklopljeno, hrpti gore (prsti smeraju van), pogled gore i sp.:

2 usklopiti i odručiti gore, hrpti unutra i sp.:

3 stav spetni — odručiti dole, šake izravnati, hrpti napred, pogled napred.

V 1 Uspón na levoj — prednožiti unutra desnom, visoko — šake o bokove (prsti smeraju nazad), hrpti napred.

2 levom spustiti se na celo stopalo — desnom nogom započeti naredni gib i sp.:

3 prinoženjem desne stav spetni.

VI 1 Prednožiti unutra levom, visoko — uspón na desnoj,

2 = V 2 obrnuto,

3 prinoženjem leve stav spetni — sunuti strance dole, šake izravnati, hrpti nazad.

VII 1 S $\frac{1}{2}$ okreta nalevo uspón zanožni desnom — odručno sagnuti, podlaktica nad nadlakticom, sklopljeno, hrpti gore (prsti dotiču ramena) i sp.:

2 privlačenjem desne uspón spetni — zasuk hrptima dole i sp.:

3 sunuti strance, usklopljeno, hrpti unutra i sp.:

VIII 1 stav spetni — priručiti,

2 3 izdržaj.

II umetak se izvodi četiri puta.

III DEO.

I 1 Stav iskoračni desnom strance — odručiti, hrpti gore, pogled nalevo,

2 izdržaj,

3 poluzasuk (trupa za 45°) nalevo — desnom uzručiti, hrbat nazad; pogled gore, levom predručiti van, hrbat gore i sp.:

II. 1. vzpón z desno, z levo pokrčiti zanožno — skozi priručenje predručiti $\frac{1}{4}$ gor, sklopljeno, hrbti spređaj, pogled na roke in sp.:

2. predručiti $\frac{1}{4}$ gor, vzklopiti, hrbti zadaj in sp.:

3. s prinoženjem z levo stoja spetno — priručiti, pogled naprej.

III. 1. Vzpón spetno — odručiti $\frac{1}{4}$ gor, sklopljeno in sp. vzklopiti hrbti not in sp.:

2. stoja spetno — odručiti, vzklopljeno, hrbti not in sp.:

3. odručiti $\frac{1}{4}$ dol vzklopljeno in spojeno sklopiti, hrbti ven in sp.:

IV. 1. vzpón spetno — vzročiti uločeno, sklopljeno, hrbti gor (prsti smeraju v en), pogled gor in sp.:

2. vzklopiti in odručiti gor, hrbti not in sp.:

3. stoja spetno — odručiti dol, roke izravnati, hrbti spređaj, pogled naprej.

V. 1. vzpón na levi — prednožiti not z desno, visoko — roke v bok (prsti smeraju nazaj), hrbti spređaj,

2. z levo stoja z desno začeti prihodnji gib in sp.:

3. s prinoženjem z desno stoja spetno,

VI. 1. vzpón na desni — prednožiti not z levo, visoko,

2. = V. 2. v nasprotno stran,

3. s prinoženjem z levo stoja spetno suniti v stran dol, roke izravnati, hrbti zadaj,

VII. 1. s $\frac{1}{2}$ obratom v levo vzpón zanožno z desno — odručno upogniti — podleht nad nadlehtjo, sklopljeno, hrbti gor (prsti se dotikajo ramen) in sp.:

2. s prisunom z desno vzpón spetno — zasuk hrbtov dol in sp.:

3. suniti v stran, vzklopljeno, hrbti not in sp.:

VIII. 1. stoja spetno — priručiti,

2. 3. drža.

II. vložka se izvaja štirikrat.

III. DEL.

I. 1. Stoja izstopno z desno v stran — odručiti hrbti gor, pogled na levo roko —

2. drža,

3. zasuk trupa za 45° v levo — z desno vzročiti, hrbet zadaj, z levo predručiti ven, hrbet gor, pogled gor in sp.:

- II 1 dosuk (trupa za 45° nalevo) — počučanj odnožno levom — pretklon trupa i glave — predručiti unutra, hrpti gore (prsti dotiču granu leve noge),
2 izdržaj,
3 započeti naredni gib.
- III 1 usklon, usprav, otsuk i prenosom težine tela na levu stav odnožni desnom — kroz priručenje odručiti, hrpti gore, pogled nadesno,
2 3 = I 2 3 obrnuto,
IV = II obrnuto.
- V 1 Usklon, usprav, otsukom stav odnožni desnom — priručiti, hrpti napred,
2 desnom zanožiti van, nisko — odručiti dole, hrpti gore i sp.:
3 desnom zanožiti nisko — odručiti gore, hrpti gore i sp.:
VI 1 stav zanožni desnom — predručiti $\frac{3}{4}$ gore unutra, hrpti gore (kaži prsti se dotiču), pogled na šake,
2 3 izdržaj.
- VII 1 S $\frac{1}{2}$ okreta nadesno stav odnožni desnom — kroz priručenje (pre okreta) odručiti, hrpti gore, pogled napred i sp.:
2 privlačenjem desne stav spetno — odručno sagnuti, podlaktica pred nadlakticom, hrpti gore i sp.:
3 zavrteti podlakticu nad nadlakticu, usklopljeno, hrpti dole i sp.:
VIII 1 sunuti strance gore, usklopljeno, hrpti unutra,
2 izdržaj,
3 desnom nogom započeti naredni gib.
- IX 1 Stav iskoračni desnom strance, na prstima — kroz priručenje predručiti dole unutra, desna nad levom i sp.:
2 uspon zanožno levom unutra — predručiti gore unutra, hrpti gore, pogled gore i sp.:
3 kroz uzručenje odručiti gore, hrpti nazad i sp.:
X 1 počučanj zanožno levom unutra (obe pogrčene) — pretklon — kroz odručanje predručiti dole van, usklopljeno, hrpti gore (prsti smeraju strance), pogled dole,
2 izdržaj,
3 usklon, usprav u stav zanožni levom unutra i levom nogom započeti naredni gib — odručiti dole, šake izravnati, hrpti gore, pogled napred.
- XI i XII = IX i X obrnuto (na značke).
- II. 1. zasuk trupa za 45° v levo — počep odnožno z levo — predklon trupa in glave — predročiti not, hrbti gor (prsti se dotikajo narti leve noge),
2. drža,
3. začeti prihodnji gib,
- III. 1. vzklon, vzravnav, odsuk in s prenosom teže telesa na levo stoja odnožno z desno — skozi priročenje odročiti, hrbti gor, pogled na desno roko,
2. 3. = I. 2. 3. v nasprotno stran,
IV. = II. v nasprotno stran,
- V. 1. vzklon, vzravnav, z odsukom stoja odnožno z desno — priročiti, hrbti spredaj,
2. z desno zanožiti ven, nizko — odročiti dol, hrbti gor in sp.:
3. z desno zanožiti nisko — odročiti gor, hrbti gor in sp.:
VI. 1. stoja zanožno z desno predročiti $\frac{3}{4}$ gor not, hrbti gor (kazalci se dotikajo), pogled na roke,
2. 3. drža.
- VII. 1. S $\frac{1}{2}$ obratom v desno stoja odnožno z desno — skozi priročenje (pred obratom) odročiti, hrbti gor, pogled naprej in sp.:
2. s prisunom z desno stoja spetno — odročno upogniti, podleht pred nadlehtjo, hrbti gor in sp.:
3. zavrteti podleht nad nadlehtjo, vzklopljeno, hrbti dol in sp.:
VIII. 1. suniti vstran gor, vzklopljeno, hrbti not,
2. drža,
3. začeti z desno nogo prihodnji gib,
- IX. 1. Stoja izstopno z desno v stran, na prstih — skozi priročenje predročiti dol not, desna nad levo in sp.:
2. vzpon zanožno z levo not — predročiti gor not, hrbti gor, pogled gor in sp.:
3. skozi vzročenje odročiti gor, hrbti zadaj in sp.:
X. 1. počep zanožno z levo not obe nogi pokrčeni — predklon — skozi odročanje predročiti dol ven, vzklopljeno, hrbti gor (prsti smere v stran), pogled dol,
2. drža,
3. vzklon, vzravnav v stojo zanožno z levo not in z levo nogo začeti prihodnji gib — odročiti dol, roke izravnati, hrbti gor, pogled naprej,
- XI. in XII. = IX. in X. v nasprotno stran (na znak).

XIII 1 S $\frac{1}{2}$ okreta nadesno i privlačenjem desne stav spetni — zaručno pogrečiti unutra (podlaktice na krstima), hrpti napred, leva podlaktica na desnoj,

2 3 izdržaj.

XIV 1 Kroz priručenje odročiti gore, hrpti gore,

2 3 izdržaj.

XV 1 Čučanj — priručiti, hrpti napred i sp.:

2 počučanj — predročiti, hrpti gore i sp.:

3 usprav u uspon spetni — predročiti gore, hrpti gore, pogled na ruke i sp.:

XVI stav spetni — priručiti, pogled napred,

2 3 izdržaj.

III deo se izvodi dva puta.

SASTUP.

Prva i druga vežbačica:

I 1 Stav iskoračni levom strance — šake o bokove (prsti smeraju natrag, hrpti napred),

2 priključenjem desne uspon spetni,

3 stav spetni.

II = I.

III 1 Stav iskoračni levom strance, na prstima — kroz priručenje predročiti, hrpti gore,

2 privlačenjem desne uspon spetni,

3 izdržaj.

IV 1 Stav spetni — priručiti.

2 3 izdržaj.

Treća i četvrta vežbačica izvode I do IV obrnuto. Prva i četvrta (vanjska) izvode duže, druga i treća (unutarnja) kraće korake. Na završetku sastupa stiže svaka vežbačica na mesto, dobiveno prije početka rastupa.

Sve:

V — XII — I — VIII rastupa i to:

I 1 desnom, podlaktim lukom unutra, predročiti $\frac{3}{4}$ dole van, hrbat dole,

2 3 izdržaj.

II = I obrnuto (leva šaka pred desnom šakom susedne vežbačice).

III 1 Stav iskoračni desnom nazad,

2 3 izdržaj.

IV 1 Prenosom težine tela uspon zanožno desnom — kroz priručenje predročiti, sklopljeno, hrpti napred,

2 privlačenjem desne uspon spetni — uskllopiti, hrpti nazad,

XIII. 1. S $\frac{1}{2}$ obratom v desno in s prisunom z desno stoja spetno — zaručno pokrečiti not (podlehti na križu) hrbti spredaj, leva podleht na desni,

2. 3. drža,

XIV. 1. skozi priročenje odročiti gor, hrbti gor,

2. 3. drža,

XV. 1. čep — priročiti, hrbti spred in sp.:

2. počep — predročiti, hrbti gor in sp.:

3. vzravnavo v vzpon spetno — predročiti gor, hrbti gor, pogled na roke in sp.:

XVI. 1. stoja spetno — pogled naprej, priročiti,

2. 3. drža.

III. del se izvaja dvakrat.

SESTOP.

Prva in druga telovadka:

I. 1. Stoja izstopno z levo v stran — roke v bok (prsti smere nazaj, hrbti spredaj),

2. s prisunom z desno vzpon spetno,

3. stoja spetno.

II. = I.

III. 1. Stoja izstopno z levo v stran, na prstih — skozi priročenje predročiti, hrbti gor,

2. s prisunom z desno vzpon spetno,

3. drža.

IV. 1. Stoja spetno — priročiti.

2. 3. drža.

Tretja in četrta telovadka izvaja I.—IV. v nasprotno stran. Prva in četrta (zunanje) izvaja daljše, druga in tretja (notranje) pa krajše korake. Na koncu sestopa pridejo telovadke na mesta, kakor so stale pred razstopom.

Vse:

V. — XII. = I. — VIII. Razstopa in sicer:

I. 1. Z desno s podlehtnim lokom not predročiti $\frac{3}{4}$ dol, ven, hrbet dol,

2. 3. drža.

II. = I. v nasprotno stran (leva roka pred desno susedne telovadke).

III. 1. Stoja izstopno z desno nazaj,

2. 3. drža,

IV. 1. s prenosom teže telesa vzpon zanožno z desno — skozi priročenje predročiti, sklopljeno, hrbti spredaj,

2. s prisunom z desno vzpon spetno — vzklopiti, hrbti zadaj,

- 3 stav spetni — priručiti.
- V 1 **U**špon — desnom predručiti van, sklopljeno, hrbat napred, pogled na desnu šaku i sp.:
- 2 desnom predručiti gore van, sklopljeno, hrbat gore i sp.:
- 3 desnom uskopiti hrbat nazad,
- VI 1 stav spetni — priručiti — pogled napred,
- 2 3 izdržaj.
- VII i VIII = V i VI obrnuto,
- XIII 1 predručiti gore uskopljeno, hrpti natrag — pogled na šake,
- 2 3 izdržaj,
- XIV 1 2 3 izdržaj,
- XV 1 2 3 izdržaj,
- XVI 1 2 3 izdržaj,
- XVII 1 priručiti — pogled napred,
- 2 3 izdržaj.
3. stoja spetno — priručiti,
- V. 1. **v**zpon — z desno predručiti ven, sklopljeno, hrbet spredaj, pogled na desno roko in sp.:
2. z desno predručiti gor ven, sklopljeno, hrbet gor in sp.:
3. z desno vzklopiti, hrbet zadaj,
- VI. 1. stoja spetno — priručiti — pogled naprej,
2. 3. drža.
- VII. in VIII. = V. in VI. v nasprotno stran.
- XIII. 1. Predručiti gor vzklopljeno, hrbta zadaj — pogled na roke,
2. 3. drža,
- XIV. 1. 2. 3. drža,
- XV. 1. 2. 3. drža,
- XVI. 1. 2. 3. drža,
- XVII. 1. priručiti — pogled naprej,
2. 3. drža.

Ispravci i napomene k prostim vežbama za ženski naraštaj — objavljene u »Sokoliću« br. 11—12, 1932 godine

Rastup:

Razstop:

Strana 251

Stran 251

- IV 2 privlačenjem desne **u**špon spetni,
- 3 stav spetni — priručiti.
- Strana 252

- IV. 2. s prisunom z desno **v**zpon spetno,
3. stoja spetno — priručiti,
- Stran 252
- VI. 2. 3. drža.

I deo. Sastav A.

Prvi del Sestava A.

Stran 252

- IV 2 predručiti dole sklopljeno i sp. uskopiti,
- 3 priručiti i sp.:
- Strana 253
- VIII 3 stav spetni — priručiti i sp.:
- XI 1 usprav u (neznatan) počučanj,
- XIII 2 uskopiti i priručiti, uskopljeno, hrpti gore i sp.:
- 3 — priručiti, hrpti napred i sp.:
- XIV 1 predručiti dole, sklopljeno, hrpti napred i sp.:

- IV. 2. predručiti dol sklopljeno in sp. vsklopiti,
3. priručiti in sp.:
- Stran 253
- VIII. 3. stoja spetno — priručiti in sp.:
- XI. 1. vzravnavava v neznamen počep,
- XIII. 2. vsklopiti in priručiti, vsklopljeno, hrpti gor in sp.:
3. — priručiti, hrpti spredaj in sp.:
- XIV. 1. predručiti dol, sklopljeno, hrpti spredaj in sp.:

Sastav B.

Sestava B.

Strana 254

Stran 254

- VII 1 = V 1 obrnuto.
- IX 1 (obe noge zgrčene) — pretklon — predručiti (zbog pretklona ruke ovesno prema zemlji!), hrpti napred,
- Strana 255
- XII 2 gadržaj,
- 3 započeti naredni gib,
- XIII i XIV predručiti gore (zbog pretklona ruke ravno),
- XV 3 pogled gore i sp.:
- XVI 1 pogled napred.

- VII. 1. = V. 1. v nasprotno stran,
2. hrbet gor in sp.:
- IX. 1. obe nogi skrčeni — pretklon — predručiti, (radi pretklona smere lehti navpično dol), hrpti spredaj,
- Stran 255
- XII. 2. drža,
3. začeti prihodnji gib,
- XIII. in XIV. 1. predručiti gor (radi pretklona so lehti vodoravno),
- XV. 3. pogled gor in sp.:
- XVI. 1. pogled napred.

Naši pesnici

Zletu Zdravo!

Brat Marjan, Trebnje

Za nami je Praga, ta st stolpa Praga, vsa
Lepa, vsa zlata, ki v tisočih nas zdaj živiš; si v
Eno se zlila, se v eno strnila, da v
Tirševem duhu nas
Učiš in bodriš.

Za Tirševim letom, za Tirševim zletom
Doma nas zdaj čaka naš dan, ko
Rodil se na jugu je Sokol v Ljubljani;
A njemu zdaj bliža se slavnostni dan.
Ves čil in krepak si Tiršu v čast
Oznanjal večno mu slavo — naš klic se naj
zlije v en se pozdrav:

ZLETU — ZDRAVO!

Sve za Otadžbinu!

Drinka Jelić, Banja Luka

Čuvajmo slobodu, jedinstvo i slogu,
Borimo se za njih, sve do zadnje kapi krvi,
Jer zadatak naš je bio i ostaće
Da ginuti za njih, hrabro ćemo prvi.

Ne smetaju nama sve dušmanske strele,
Što ciljaju zlobno na redove naše,
Jer Sokoli mi smo neumrlig Tirša,
I verni čuvari Otadžbine naše. —

A na Tirša našeg što dušmanin cilja,
To ne smeta nama, niti smeta njemu,
Al bi mu se ipak mrtvu moglo dati mira,
I u mrtvo telo, da se sad ne dira.

Stoga nek je večna slava Miroslavu Tiršu,
Učitelju našem, hrabrom češkom sinu,
Jer ispisa geslo zastavama našim:
»Sve za slobodu i za Otadžbinu!«

Jaz sem Sokol

Gustav Strniša, Ljubljana

Jaz sem Sokol, znak moj kaže,
moj ponos in pa zavest,
jasno čelo, ki ne laže,
da sem le slovanstvu zvest!

Jaz sem Sokol, moja misel
k soncu jasnemu stremlji,
saj idej razumem smisel,
ki Sokolstvo jih goji!

Svečnica

Gustav Strniša, Ljubljana

V cerkvi bele sveče gore,
sveče ledene od streh vise,
zima je mrzla, hudo je, hudo,
v naši sobi je hladno, mračno!

V cerkvi bele sveče gore,
naše nade zgorele so že,
sveče ledene od streh vise,
žalostno je naše srce:

Rože ledene na oknu cveto,
mamica draga umrla nam bo,
trudna umira že dve noči,
toda umreti mogoče ji ni.

Rože ledene bodo samo
ob krsti ji cvele, drugih ne bo,
sveče ledene nad oknom gorele,
naše solze ji bodo blestele.

V cerkvi bele sveče gore,
v naši sobi zgorole so že:
mamica naša se s smrtjo bori,
pet otrok lačnih se tiho solzi.

Jesenja pesma

Milan Stefanović, Kreka

Padaju suvi listići
S drveća, lete i kruže.
Jesenju pesmu vetar peva
U bašči snevaju ruže.

Pa i bele krizanteme
Sagle glavu, sniju san,
Ko da slute da i njima
Primiče se zadnji dan.

Sve je tužno, sve je bolno
Nigde nasmejana lica,
Samo nebom što proleti
Još po koja lastavica.

I poljima pustoš vlada
Povetarac hladni piri.
Svud tišina, sve je nemo.
Jesenja se pesma širi.

Narod, koji ne zdvaja

Majcan Ivo, Senj

Mi nismo narod koji pod udarcima pada,
niti smo grana usahlog i trulog drveta;
već narod koji ne zdvaja kad trpi i strada
i čiju otpornost ne skrši sudbina kleta.

Nama se u poniženjima jačala duša,
na golgoti i križu ne izgubismo nade,
o našem herojstvu svet sa ushićenjem sluša,
jer nema pera da opiše sve naše jade.

Sada nam srca plemenita ideja hrani
vodeći nas na rasvetljene puteve nove,
njenim duhom je zadojen Soko koji brani
i braću oslobađa kad ga vođa pozove.

Ujedinjeni već mnoga izvršismo dela,
ali još trpe sinovi svesni i nevini;
bol njihova je ljuta rana našega tela
kojoj odabire melem soko u visini.

Moj Sokole, moje lepo ime,
Uvek samo ponosi se njime,
A još više dostojan ga budi,
Pa ma kakav doš'o časak hudi!
Čak šta više: tamo gde se strada
Tu se jača i vera i nada,
Tu se podvig za podvigom niže,
Tu se meti ponajlakše stiže,
Za to kliči, moj Sokole sivi:
Ime moje, moj ponose živi!

Moj Sokole, moja željo mila,
Razvijaj se i raširi krila,
Moćna krila još moćniju snagu
Da zakriliš domovinu dragu, —
Kao naše takve nema nigde
Nit ćeš takve ikad' naći igde!
Pa je voli i za nju se bori
I zapamti kako li se stvori, —
Za to kliči: Domovino mati,
Za te živim i život ću dati!

Moj Sokole, moja snago mlada,
Budi rodu odbrana i nada,
Budi rodu, kraj svih zala, veran,
Čestit, pošten i skroman i smeran,
Čvrste mišce i još čvršća vera,
A pre svega: čvrsta karaktera,
Nek' te krase sokolske vrline
Pa da rodu s tebe sreća sine, —
Za to kliči i roda se seti:
Ja ću rodu dobro doprineti!

Moj Sokole, moje oči žive,
Neka ti se i dušmani dive,
Nek' ti radu zavide i viču,
Nek' podmeću i neka nariču!
A ti napred, moj Sokole lepi,
Svojim radom celo pleme krepí, —
Kliči svakom u sokolskom letu:
Imam pravo da živim na svetu,
A da živim hoću da se borim, —
Hoću rodu da slobodu stvorim!

Moj Sokole, dokle sunce grije:
Osokoli koji Soko nije!
Osokoli da je Soko svako
A pre svega: slabo i nejako,
Nek' se diže kao šiblje vito
Al' da jača dično, ponosito, —
Neka puži ko je za nizine,
A ti diži što je za visine!
Uvek budi svoga roda dika:
Verna slika Božjeg izabranika!

Zdravo da si, moj Sokole sivi,
Tako radi i tako mi živi,
Čvrstom verom i žilavom snagom
Budi pomoč našemu rodu dragom
Da se može jednom srečan snači, —
U tome češ i ti sreče nači!
Pa i kad se iz daleka streme, —
Milje moje, Sokolovo pleme,
Klič i klikom, moj Sokole sivi:
Rode mili, diži se i živi!

Za njih...

Majcan Ivo, Senj

Ja osećam zadah krvi prolivene,
u zemlji patnja i hrabrih mučenika,
gde pod okrutnim tiranstvom život vene
stvarajuć slobodi novih osvjetnika.

Zemlji onoj snagu daju nada, vera,
koja u podvizima krepljaše nas svih;
a kada patnjama se napuni mera,
trgnimo se složno i žrtvujemo za njih.

Žrtve naše blagoslov će donet sveti
pred kojim strepe tirani našeg roda;
u toj veri krila širi, snažno leti
soko smeli, kome život je sloboda.

Na Krasu

Ivan Albrecht, Ljubljana

Za ogrado stara brina
mlajši sestri beseduje:

»Res je zdaj hudo na svetu,
ali dobro, da ni huje!
Kadar toča prihrumi,
glavo skloni nizko k zemlji
in za dobro, sestra, jemlji,
pa naj še tako boli!
Ko bo toča odbesneta,
plan nebeška se odgrne,
sonce stokrat ti povrne,
kar si prej gorja trpela!«

Veje strese mlada brina,
starši sestri tiho pravi:

»Kaj pa, če neurje jezno
sklonjeno me kdaj obglavi?«

Zopet mlajši stara brina:

»Sonce vendar spet posije!
Nikdar, sestra, ne pozabi,
da iz grobov — življenje klije!«

Naš junak

Fr. Rojec, Ljubljana

(Pesem, ki pod avstrijsko vlado ni
smela v javnost.)

Vrnil se junak je,
razodel skrivnost:
tudi svet slovenski
suženjstva bo prost!

Doli na Balkanu
boj nastal strašan:
s tal slovanskih bil je
Turek v beg pognan.

To pa menda šele
takrat se zgodi,
kadar se ves narod
v slogi okrepi.

Dol na jug junaški
gleda rad Slovan,
ki doma zatira
tuji ga tiran.

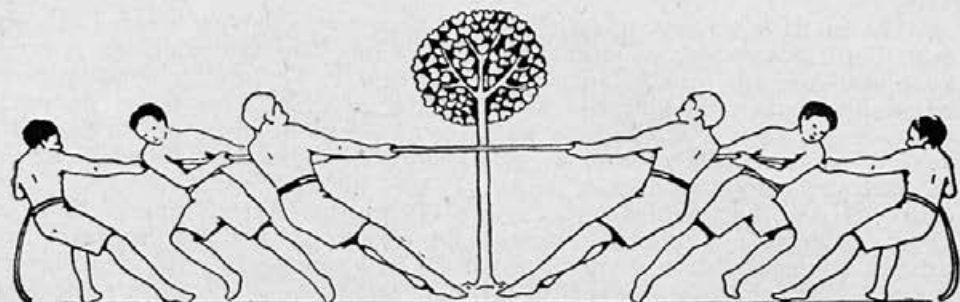
Doli si med brati
bi ojačil pest,
a potem se vrnil
tujcu dramit vest.

Sužnosti zamorci
davno so prosti,
zdaj pa belokožci
nam pletó vrvi!

»Kdor tujčinu služi
in hlapčuje rad,
v zanko naj njegovo
pomoli še vrat!

Jaz pa služil, klanjal
nikdar se ne bom
tujcu, ki pohlepno
gleda na naš dom!«

Naš junak slovenski
rekel je takó,
torbo si napolnil,
domu dal slovo...

Radovi našeg naraštaja

Kako smo taborili

M. U., Ljubljana-Šiška

Kdo ne pozna krasne Bistriške doline in njenih sivih gorskih stražarjev, izpod katerih priteka živahna Kamniška Bistrica, vredna svojega imena? Prav vsakdo, ki je kdaj potoval po tej dolini, prepolni naravne lepote in veličastnosti, si je nehote zaželel daljšega bivanja v objemu tega naravnega, od kulture in tehnike nepokvarjenega božjega stvarjenja. Tudi mi, šišenski naraščajniki, smo se zadivili tej krasoti in v uteho naši zadivljenosti, nam je brat načelnik preskrbel sijajen, miren kotiček ob hladni Bistrici, kjer smo postavili štiri velike šotore v obliki podkve in v njih preživeli najlepše dneve v sokolskem žvljenju.

Prav pristrčen in ganljiv je bil poslovilni večer. Poslavljali smo se od vseh oddelkov, od telovadnice in od brata načelnika, ki nam je v stvarnem govoru povedal najvažnejše za taborjenje in izročil taborni prapor, katerega so naredile sestre naraščajnice 1. 1929. bratu Milku — tabornemu zastavonoši. Tisto noč ni nihče od tabornikov spal. Vsakdo je nestrpno, vročično pričakoval jutra,

6. julija 1932.,

ko smo se zbrali vsi taborniki na telovadišču. Potni in rdeči so lezli od vseh strani skupaj. Od daleč nisi spoznal nikogar, kajti vsakdo je imel od ogromne teže nahrbtnika glavo med kolena. Velike ponjave smo naložili na ročne vozičke in sprevod sopihajočih Sokoličev je krenil proti kolodvoru. Tam smo se ločili, kajti polovica naraščajnikov je samo pomagala pri prevozu orodja in gradbenega materiala. Po polurnem čakanju je prispel »kamničan«, ki je z nečuvno hitrostjo zapeljal to »tehnično četo« v naročje Kamniških planin. Po približno enourni vožnji je prispela polnoštevilna in polnoločena četa v Kamnik, od koder se je z vozički premikala kolona proti odkazanemu prostoru.

7. julij 1932.

Tudi druga skupina se je zbrala zjutraj na telovadišču. Pa ne da bi bili kaj manj obloženi kakor v prvi četi! Prav tako so nas krasili natlačeni nahrbtniki, vsakovrstni inštrumenti, pa še nekaj! No, na uho vam povem, nageljni, ki so nam jih podarile naraščajnice v slovo... Krasno vreme nam je potrdilo misel, da je sam Bog-oče član Sokola in dobra volja nam je vlivala moči, da smo lažje prenašali radi zakona težnosti nadležne nahrbtnike. V Kamniku so nekateri mehkužni možaki stopili v avtobus ter se zavlekli do gostilne pri »Korelnu«.

Od tu dalje pa nas je čakal pravi križev pot. Ne vem sicer, kako so gospodarili posamezni s svojimi tovari, toda naj vam zadostuje, da povem, kako smo tovorili Milko, Lojze in jaz, ki smo si v preveliki iznajdljivosti izposodili majhen dvokoleselj, ki je škripal in cvilil brez ozira na naša ušesa. Nekaj časa je še šlo, toda prišli smo na ozko in strmo pot in voziček, ki ni bil varen takega potovanja, je kajpada poskakoval in odletaval v strah in smrt steklenicam in svežim jajcem, ki smo jih imeli naložene v vozu. Ni čudno, da smo kar prebledeli, ko smo ovohali gorilni špirit. Sumnjo, da se je ubila steklenica z gorilnim špiritom, je potrdila preiskava v Lojzetovem nahrbtniku. Iz makaronov, koruznega zdroba in kruha se je cedil vinski cvet. Žalostno sem opazoval pokvarjeni živež in hvalil usodo, da mi je prihranila slične dogodke.

Tehnična četa

Ker pa ni šlo več z vozičkom radi strmine, smo si oprtali nahrbtnike. Instrumente in ponjave pa smo pustili v vozičku. Ko sem si popravil nahrbtnik, me je mahoma pogrelo, pa ne od napora, temveč radi tega, ker sem začutil v roki mast, ki je iz ubite steklenice počasi, a stanovitno pronicala skozi nahrbtnik po srajci in hlačah navzdol. Višek pa je doseglo potovanje tedaj, ko se je voziček, sit poskakovanja in škripanja, najprvo razkretnil nato je vzdihaje počepnil. No po petih urah tovorjenja (sedaj smo nosili tudi voziček) se nam je vendar posrečilo najti taborišče.

Pogled na pokrajino in na taborišče samo nam je zastavil vzdih in stoke, ki smo jih imeli pripravljene za dosedanji trud. Mogočne planine so žarele v popoldanskem soncu. Slika iz pravljicne dežele. Vse taborišče je bilo ozarjeno in ozlačeno z magičnimi barvami, in iz živahne Bistrice se je dvigala osvežujoča meglica.

Ko sem si ogledoval naravno veličino pokrajine, me je nenadoma nahrulil br. Francej, taborni kuhar:

«Kaj pa zijaš okoli, pokaži, kaj si prinesel s seboj!» Še odgovora ni počakal, temveč z mojstrsko spretnostjo je zajemal iz mojega nahrbtnika in ga praznil.

Takoj sem bil po zgledu ostalih v kopalnih hlačah in delo se je pričelo. Brat Milko in brat podnačelnik sta iskala primeren prostor za odbojko, kuhar se je jezil radi pomanjkanja drv, orodjar je brusil sekire, sobni starešine pa so s pomočjo svojih sostanovalcev vlačili skupaj mah in praproč ter pripravljali udobna ležišča. Sredi taborišča smo nanosili brun in hlodov ter postavljali sedeže krog tabornega ognjišča.

Ko so bila dela za ta dan zaključena, je zatrobil brat Vili: »V red zbor«. Zbrali smo se hitreje kot v telovadnici, kajti vedeli smo, da je zbor za večerjo. S krožniki v roki smo se pomikali proti kuhinji, odkoder smo se vračali z dišečimi koruznimi žganci. Res, čudovito, kako nam je teknilo. Par minut in že smo pomivali v Bistrici prazno posodo.

Pogled na taborišče iz letala

Na nebu so se pojavile prve zvezde, ko je zažarel sredi taborišča taborni ogenj. V mogočnih zubljih nam je razsvetljeval taborišče in obraze. Med prasketanjem ognja nas je pozdravil vodnik našega taborjenja, brat podnačelnik. Po govoru smo privlekli glasbila in krepka koračnica je zadonela. Tej so sledile narodne pesmi. Pritegnili so tudi ostali naraščajniki in pesem je zadonela ter se pozibavala med veličastnimi gorskimi velikani.

Na planoti nad taborom sta se ustavila stara gozdarja, ki sta ob pogledu na zbrani krog okoli ognja izvlekla svoje vivčke in začudeno strmela. Ko smo zapeli: »Najlepša je mladost«, so se jima orosile oči in sključeno sta utonila v zvezdno noč. Po razdelitvi straž smo krenili na ležišča, kjer smo po kratkem hudomušnem prerekanju zaspali in dočakali

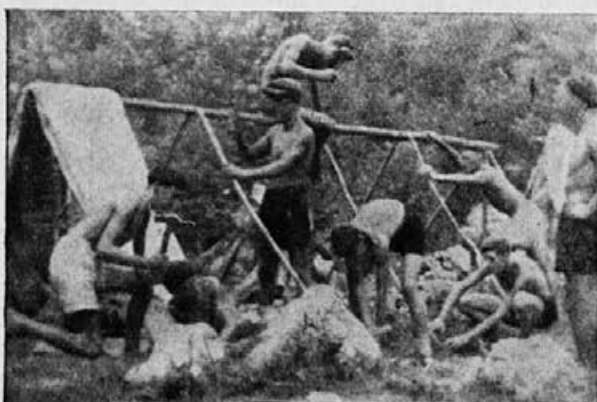
8. julij 1932.,

ko se je v čisti mrzli zrak oglasila trobenta. Po nekoliko vzdihih in zdehanju smo privreli iz šotorov zaspani naraščajniki, vsak z brisačo in milom v roki. V gosjem redu smo tekli k osvežujoči Bistrici, ki nam je izplaknila težke veke in oživila lica. Ko smo se pošteno omili in odrgnili, nam je brat starešina oznanil pričetek dela. Potrebovali smo prostor za odbojko. Z dvema sekirama in tremi lopaticami smo se lotili starih panjev in osata. Izpulili smo prav vse, kar je štrlelo iz zemlje. Seveda je bilo precej javkanja in stokanja, ko smo na pol nagi naraščajniki stopali na bodeče neže,

ki so pod listjem skrite neusmiljeno zbadale v občutljive podplate. Sklenili smo, da napravimo iz tega pustega prostora pripraven kraj za odbojko in telovadbo. Da ste nas videli pri delu! Ta je valil kamenje, oni je trdil, da take korenine, kakršno je izpulil on, ne izpuli nihče itd. itd.

Ni čuda, da smo ob znaku obedne trobente kar navalili na kuhinjo. Češpljeva kaša je potolažila 31 želodcev, ki so se po enournem odpočitku zopet lotili dela na prostoru za odbojko (namreč naraščajniki, ne želodci).

Brat Maks je zlezal na najvišjo smreko, brat Davo pa se je povzpел na bližnji hrib. Od smreke na hrib sta potegnili vrvico in nanjo obesila prapor.

Postavljanje šotora

Popoldne smo se za 6 ur poslovili od brata podnačelnika, ki je nesel na pošto kar 43 kosov; pač lep primer naraščajske zvestobe do domačih in ... Ne povem!

Po večerji, ki je ponovno potrdila kuharjev sloves, smo se trudni zavlekli v udobne, z mahom postlane šotore.

(Dalje prih.)

Moj prvi nastup na akademiji

Milan St. Svirac, Orlovat

Pitao sam se više puta, šta to znači: akademija. I dočekao sam, da je i naše društvo priredi, i da i ja kao mlad naraštajac u njoj učestvujem, i to na razboju i u prostim vežbama. Priznajem, da je bilo teško, jer smo za četiri dana spremili lep program. Počinjali smo uvek u 6 čas. uveče, a završavali u 10 i pol. Zaista za nas neobično teško, jer nismo navikli, ali je naš br. Bukač, žup. prednjak, koji je bio pozvat od naše uprave, znao da nas ohrabri i onda kada smo voleli da budemo sve samo ne Sokoli. »Teško je biti Soko«, — govorio je br. Bukač. Ja sam kao najmlađi imao uvek najgore vežbačko odelo, jer su starija braća uzimali lepša odela, ja sam morao čutati, jer sam bio najmlađi. Tako je to trajalo iz dana u dan, dok nije došlo i to, za mene davno očekivano veče, kada smo trebali nastupiti. Najpre smo dovukli razboj na sredinu vežbaonice, a zatim smo nastupali nas 10 i svrstali smo se svi u jednu vrstu pored razboja. Posle male pauze brat župski prednjak počinje da radi uz veliki aplauz. Posle njega nastupaju starija braća i najzad dolazim i ja na red. I pošto sam poznat kao najmlađi publika je jedva dočekala da me vidi na spravi. I po aplauzu, koji si posle završetka čuo, mogu da mislim da sam dobro radio. Tako sam došao i po treći put na red s mnogo većim zadovoljstvom publike. Po završetku vežbe pošto smo ušli u svlačionicu gde smo se svi skupa svlačili, pritrčali su mi braća raširenih ruku čestitajući mi, i time sam se uverio da sam od naše braće najbolje radio. (U dobru se ne ponosi, a u zlu se ne ponizi! Op. ur.) Pošto smo ušli u salu za igranje dočeka me na prvom mestu br. starešina sa stiskom ruke, a zatim i sva ostala braća i sestre. Tu smo ostali igrajući do ponoći. Tako se završila ova naša akademija.

Disciplina je temelj sokolske snage!

Zelo dolgo smo se menile, kam bi šle taborit. Nazadnje smo sklenile, da pojdemo v Mokronog. Prav za prav to ni bilo taborjenje, ker smo se nastanile kar v sobi mokronoške šole. Na to letovanje nas je peljala sestra načelnica Milka.

Prvi večer je bil zame zelo žalosten. Ko sem šla spat na naše slamnato ležišče, nisem mogla zatisniti oči. Gledala sem v strop in nenadoma se mi je stožilo po mamici. Mislila sem, da vse druge sestre že spe in sem tiho zajokala. Sestre pa niso spale. Vstale so in so prižgale luč, potem so se mi pa smejale.

Drugo popoldne smo se že kopale. Ker smo bile navajene naše hladne Save, nam je bila tamkajšnja voda skoraj pretopla. Na vsak izlet in po mestu smo hodile oblečene vse v enako obleko, barvano z narodnimi motivi. Po teh oblekah nas je poznalo 5 župnij naokrog.

Kuhala je vsak dan druga. Včasih je katera sestra skvarila kosilo. Tej smo ves dan nagajale. Jaz sem še precej dobro pripravila obed. Moram pa reči da so bile nekatere sestrice v hrani jako izbirčne.

Svojo sobo smo imele prav skrbno pometeno, prezračeno in urejeno. To nam je zlasti prav prišlo, ko nas je nekega dne nepričakovano posetil br. podstarešina. Kako zelo smo se njegovega obiska razveselile! (Posebno, ker nam je prinesel mesa za golaž.)

V istem času pa so taborili v Kamniški Bistrici naraščajniki našega društva. Ko smo jim pisale pozdrave, so nam odgovorili, da nas obiščejo. Obisk je najavil tudi br. načelnik.

Zato smo v soboto snažile in čistile od jutra do večera, pa še vendar nismo bile zadovoljne s sobo.

V nedeljo dopoldne so prišli. Br. načelnik nas je najprej pohvalil glede snage in čistoče, nato pa še glede našega vedenja. Še danes smo hvaležne s. načelnici, da je zamolčala vse malenkostne prestopke in nas edinole pohvalila, tako da nas je br. načelnik — kakor vedno — postavil za zgled naraščajnikom.

Naraščajniki so nam podarili lep album s slikami svojega taborjenja. Zahvalili so se nam tudi za trak, katerega smo jim naredile. Trak ima napis: »Naraščajnice — tabornikom«. Ko so se hoteli br. naraščajniki odpeljati, se nam je vsem stožilo po domu in Šiški. Zato smo jih pregovorile, da so ostali do drugega dne pri nas: tako smo se naslednjega dne opoldne skupaj odpeljali v Šiško.

Moj sokolski rad

Milan Svirac, naraštajac, Orlovat

Stupio sam kao naraštajac u sokolsko društvo i od toga se pridržavam njegovih načela. Mlad sam i još sam naraštajac, ali sam razvijen kao retko koji stariji član. Uveren sam, da sam tu razvijenost stekao samo sokolskim radom. Evo nekoliko tačaka iz kojih se može videti istinitost mojih reči. Ujutro, kad ustanem, umijem se hladnom vodom i pošto ne moram da radim nikakve kućanske i poljske poslove pristupam sokolskom radu. Odem do vratila, koje sam utvrdio u bašti na dva drveta. Tu se dobro raztrzem i prevrćem, a zatim uzmem kugle za bacanje, pa skok u daljinu i u visinu. Zatim odem do malog razboja i tako dobro dobro rastegnem mišice izvlačeći stoj. I posle, dok se ne umorim, radim proste vežbe i trčanje. Pošto sam se dobro umorio odem da doručkujem. Doručak mi tako prija kao da dva dana nisam ništa jeo. Posle obeda odlazim u sokolanu gde posle vežbi učim i muziku i tu provedem celo pre podne. Odem zatim na ručak, a posle podne na kupanje gde skačem i plivam s ostalom braćom do uveče. Posle kupanja

odem nešto da jedem, a zatim pođem u sokolanu, koja je večerom puna sokolske mladeži. Tu vežbamo prvo proste vežbe a zatim na raznim spravama. I tu provedem celo veče u vežbaonici. I kad sam se već i tu umorio odem da večeram, a zatim sednem neko vreme da čitam razne knjige i najzad legnem da spavam. Tako provedem dan i sutradan bi se to otprilike ponovilo u celosti. Uveren sam, da bi me dostigao svaki brat, koji bi radio slično meni.

Naše igre u zimi

Gera A. Stevan, pitomac Vojno muzičke škole, Vršac

S gimnastičkim vežbama smo završili, a sada počinju igre.

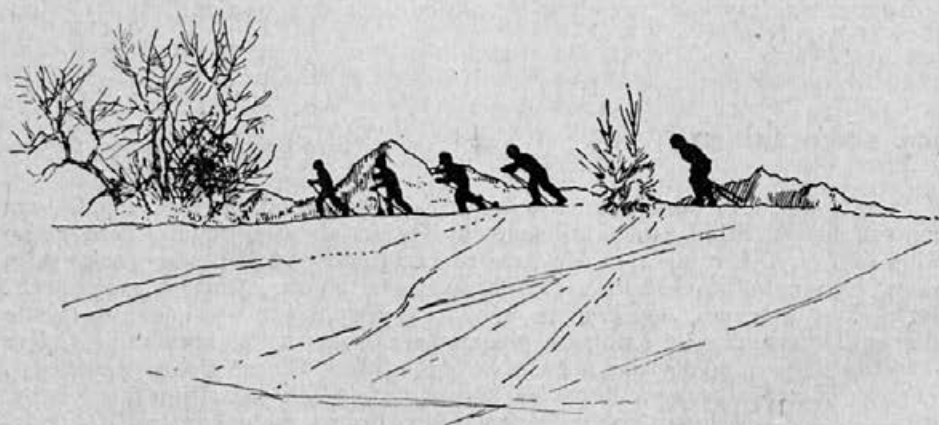
Svi čekamo, a u sebi mislimo kakvu li će novu igru pokazati naš nastavnik brat Vaclav. Sneg je polako padao. Sve je ovijeno kao nekim belim plaštem. Odjednom nas naš brat Vaclav raspodeli na dve jednake grupe i razdvoji na priličnu daljinu, te naredi, da svi pripremimo nekoliko snežnih loptica.

On stade sa strane, a objasni nam da na njegovu komandu izvršimo juriš. Kad on zapovedi svi da jurnemo jedni prema drugima, i da bacamo loptice jedni na druge.

Svaki držeći u rukama loptice jedva je čekao komandu.

Odjednom ko kad puška prasne čuje se »Juriš«, a mi onda kao naši stari heroji, koji su mnogo puta jačeg neprijatelja uvek pobeđivali jurišem prsa u prsa, jurnemo i mi. Tako nastane bombardovanje, samo mesto ljutih granata i strašnih šrapnela, lete lake bele snežne loptice.

S ovakim mnogim redovnim i raznim sokolskim igrama, s mnogo više snage stupamo na svoj rad, jer smo uvek sveži, te ćemo postati pravi Sokoli, jaki duhom i telom.

Glasnik

Smučarske tekme naraščaja Sokolske župe Ljubljana.

Sokolska župa Ljubljana je priredila v nedeljo 29. januarja t. l. svoje prve smučarske tekme za članstvo, naraščaj in deco. Tekme so se vršile pod vodstvom predsednika smučarskega odseka LSZ br. inž. Perka in sicer za članstvo in moški naraščaj v Črnučah; za članice, ženski naraščaj in moško deco pa na Ježici. Čitatelje »Sokoličja« bodo predvsem zanimali uspehi naraščaja. Moški naraščaj je tekmoval na progi 6 km. Tekmovalna proga je šla od črnuške opekarne do prvih hiš Rašice, nato po obronku gozda nazaj na cilj. K tekmi se je prijavilo 53 naraščajnikov, predvsem iz ljubljanskih in okoliških društev. Disciplina je bila vseskozi vzorna in tudi se ni pripetila med tekmo nobena nezgoda.

Moški naraščaj je dosegel naslednje uspehe. 1. Dolhar Jože, Sokol Ljubljana II, 32 min. 05 sek. 2. Primožič Jože, Sokol Ljubljana II, 36.40. 3. Švigelj Jože, Borovnica, 37.43. 53. Rabič Marjan, Sokol Ljubljana III, 1.20.56.

Ženski naraščaj je tekmoval na Ježici na 5 km dolgi progi, ki je šla od Tavčarjevega dvora po travnikih ob Savi in nazaj. Od prijavljenih 10 naraščajnic jih je tekmovalo samo 4, kar je vsekakor premajhno število. Naraščajnice so dosegle naslednje uspehe: 1. Palčič Vlasta, Sokol I, 24.12. 2. Kavčič Boža, Sokol Ljubljana II, 24.24. 3. Urbas Reni, Sokol I, 25.50 in 4. Igljč Joža, Sokol I 28.46.

Doseženi uspehi so prav lepi, pričakujemo pa, da bo število tekmovalcev in tekmovalk pri prihodnji tekmi večje. Zdravilo J. H.

NEKOLIKO OGROMNIH BROJEVA SA SVESOKOLSKOG SLETA U PRAGU

Neverovatno, što može da učini zdrava ideja i dobra organizacija. Češkoslovačkih Sokolova bilo je na svesokol. sletu 202.200.

Najjači je bio promet na češkoslovačkim železnicama 2 jula, kad su 98.553 čoveka prevalili prugu od ukupno 16,437.594 km. I promet u Pragu pokazuje milionske brojeve. Od 3—6 jula tramvajima se vozilo 4.275.800, autobusima 321.900, žičnom železnicom 91 tisuć 900 ljudi. Stadion je bio najjače posećen 6 jula. Tramvajem vozilo se tog dana 1,146.050 ljudi, autobusima 85.774, žičnom železnicom 25.487. Stadion beše tog dana prenatrpan, ma da je imao 27.000 mesta više nego na VIII sletu.

Na stadionu je pripremljeno u kuhinjam 39.000 ručaka za vežbače, u što je potrošeno 6848 kg govedine, 794 kg svinjetine, 500 kg svinjske masti, 7000 buhtla, 35 tisuća zemičaka, 8000 zemičaka za knedle, 2200 kg brašna, 535 kg testenina, 490 kg riže, 467 kg soli i t. d. Besplatno je razdeljeno 80.000 porcija bele kave, što znači 270 hektolitara.

Prvi put su na ovom sletu nastupili i najmlađi: deca od 6—9 godina. Vežbe je izvodilo 2430 devojčica i 1724 dečaka; od 9—14 godina bilo je dečaka 12.850, devojčica 14.120. Nastupilo je nadalje 14.420 srednješkolaca, muških i ženskih, s tri vežbe. Od naraštajaca vežbalo je 14.000 dečaka i 13.975 devojaka. Članova prijavilo se toliko, da nisu mogli svi odjednom da nastupe. Svaki put je učestvovalo na zajedničkim članskim vežbama 28.824 članova, na vežbama starijih članova 5678; članica se prijavilo 27.939. Vežbe s čunjevima izvodilo je 2400 najboljih članica. U sletskim takmičenjima sudelovalo je 1008 muškog, 614 ženskog naraštaja, 3884 člana, 1094 članice; bilo je 26 vrsta raznih takmičenja.

U naraštajskoj povorci kroz Prag učestvovalo je 2190 voda, 11.179 muškog, 12.298 ženskog naraštaja, 512 barjaka, 28 muzika, 193 jugoslovenska naraštajca. U članskoj povorci bilo je 36.610 članova, 19.073 članice, 1085 barjaka, 92 muzike sa 2519 muzikanata, 822 jahača i 870 gostiju. Svega je bilo u povorci 65.528 ljudi.

Stadion je posetilo 146.862 posetioca. U svim prostorijama stadiona bilo je naprotiv za glavnih sletskih dana preko četvrt miliona ljudi. Između slovenskih inostranskih gostiju bilo je 5700 jugoslovenskih, 2000 američkih, 200 bugarskih, 370 poljskih i 700 ruskih Sokolova, osim toga mnogo delegata inozemskih gimnastičkih udruženja.

Čisti dobitak tog sleta iznosi oko 8 miliona Kč. Češkoslovački Sokol je zaključio da će polovicu te svoje prihvatiti za priređivanje budućih svesokolskih sletova, a druga će polovica služiti za potrebe socijalne skrbi Sokolstva, za podupiranje potrebnih sokolskih društava i za gradnje.

Ovaj ogroman slet je morao uveriti celokupnu češkoslovačku javnost, pa i inostranstvo, da je jezgra češkoslovačkog naroda jaka i da mu se u samopouzdanju ne treba bojati za budućnost. Iz moralnih i duševnih vrednosti tog sleta crpe češkoslovački Sokol snagu za nov i još uspešniji rad, a stekao je i pravo i dužnost da u sadašnje doba moralne i gospodarske krize odvažno progovori reč. I tako poziva sve poštene ljude iz redova svojih i celokupnog naroda na junačku borbu za lepšu budućnost. Narod, odan velikoj ideji jedinstva, kadar je da prinosi najveće žrtve; ali on će i znati da se otrese štetoinaca i da ukloni propast; neće se plašiti žilava, ustrajna rada u borbi protiv svijih bolesti, koje ugrožavaju korenje nacionalnog zdravlja.

Šumama pretila opasnost od novina. Ne pronađu li mudre glave za drvo, od čega se, kao što je poznato, izrađuje papir za novine, naskoro koju drugu stvar, nestaće s vremenom šuma, ili će se novine morati da ograniče. U Udruženim Državama Severne Amerike potrošnja je drveta četiri puta veća nego se mogu isečene šume opet pošumiti. Nemačka uvozi velik deo drveta za proizvodnju papira iz drugih država.

Mnogojezična Evropa. 461 milijon evropskog stanovništva govori 121 jezik.

Najvišu kuću u Evropi sagrađiće neko englesko društvo u Varšavi. Od 18 spratova, što će ih imati zgrada, biće dva betonska pod zemljom, ostalih 16 imaće železnu konstrukciju s težinom od 160 tona (= 160.000 kilograma). U Jugoslaviji ima najvišu kuću Ljubljana. Sagrađena je u železnom betonu, ima 11 spratova, a iza 11 sprata još tri manja sprata, gde će biti smeštena kafana, odakle se nuda posetiocu vanredno lep vidik preko grada i obližnje okoline. Visina tog ljubljanskog »nebodera« jednaka je visini brdašca gde stoji ljubljanski Grad.

Riža — narodno jelo dalekog Istoka. Domovina riže je, kao što je poznato, južna Kina i Istočna Indija gde još i danas raste divlje. Danas sade rižu dođuše po svem svetu gde dopušta podneblje. U Evropi uspeva samo u Španiji, Portugaliji, Italiji, Grčkoj, Bugarskoj i Jugoslaviji. U zadnje vreme goji se u Evropi nešto manje, i to stoga, što su riževa polja, jer moraju biti pod vodom, leglo komaraca i malarije. Najvažniji su predeli za proizvodnju riže južni deo Azije, onda Afrika i Južna Amerika. U Kini, Japanu i na Filipinima proizvodi se riža racionalno (razumno). Biljku gaje u naročitim sanducima iz semena do određene visine, pa je istom onda presađuju u poplavlenu zemlju. Na ovaj je način žetva često pet puta veća nego kad se riža seje odmah u zemlju.

30.000 prosjaka u Beču. Neke bečke novine ustanovile, da je bečka policija u toku zadnje godine postupala protiv 6000 prosjaka. Novine prosuđuju da ima u Beču zajedno s uličnim sviračima, pevačima i artistima oko 30.000 prosjaka.

15.000 hektara gradskih sportskih igrališta. Gradska uprava u Pragu dala je od svoga zemljišta više nego 1.500.000 m² u zakup sportskim udruženjima za sportska i gimnastička igrališta i vežbališta.

Sokol u Slovačkoj. Premda se sokolska ideja mogla u Slovačkoj udomačiti istom posle prevrata, ima ona danas već 30 vlastitih domova i 42 letna vežbališta. Sokolova ima u Slovačkoj 31.455, od toga 11.627 članova, 4297 članica i školskog naraštaja 15.531. Ova sokolska društva pokazala su u prošloj godini veliku kulturnu delatnost: bilo je 725 predavanja, osim velikog broja koncerata, pozorišnih predstava i t. d. Slovački Sokol ima 144 čitaonice i knjižnice. No sokolski pokret stalno raste; naročito se očekuje da će broj članova početkom ove godine znatno narasti.

Sokolićev dan i Dan Sokoličice, slikovnice, upravo su izašle u nakladi Jugoslovenske sokolske matice. Ove lepe knjižice — slikovnice, sastavljene po bratu Ivu Erbežniku, dragocene su za našu sokolsku decu. Knjižice ih putem slika upućuju što i kako treba da rade otkad ujutro otvore svoje mladahnice oči, pa do svršetka dana, do polaska na počinak. Uči ih svima njihovim dužnostima, kao dobre dece, dobrih Sokolića i verskih pripadnika.

Naručuju se kod Jugoslovenske sokolske matice u Ljubljani, Narodni dom, uz cenu od Din 1.50 po primerku.

Iz uredništva

Jedna od glavnih podloga na kojima počiva svaki list su njegovi pretplatnici i saradnici. Tako je i sa »Sokolićem«. Uz ovakve prilike, kakve danas vladaju, mi nažalost ne možemo pružiti našim srazmerno malobrojnim čitačima onakvo gradivo i štivo, kao što bi se opravdano očekivalo i kakvo bi se moralo pružiti našem naraštaju. Zahtevi su veliki, a pomoći ni otkuda. Saradnika je maleni broj, a isto tako ni broj pretplatnika ne može zadovoljiti. U interesu je Sokolstva, čitača i saradnika da se njihov krug proširi, a kad se to postigne, »Sokolić« će sam po sebi biti i na višem stepenu, i po kakvoći i po obimu. Stoga, braćo i sestre, u svakoj zgodi i svakom prilikom širite i preporučujte svoju sokolsku štampu, tražite nove pretplatnike i saradnike, da »Sokolić« postane glasilo ne samo našeg sokolskog, nego i čitavog jugoslovenskog naprednog naraštaja.

Uredništvu još uvek stižu dopisi i sastavci pisani vrlo površno, na obadve stranice lista, uprljani i nečitki. Nebrojeno smo puta u našem listu upozoravali naše saradnike, da pišu samo na jednoj strani lista, čitko (po mogućnosti pisaćim strojem), i da oni, koji dobro ne vladaju svojim materinjim jezikom dadu svoje sastavke popraviti braći, koja to znadu. Pomoglo je vrlo malo ili ništa. Većina saradnika našeg »Sokolića« su srednjoškolci, od kojih možemo i moramo s pravom tražiti da pišu lepim i čistim svojim jezikom. Uredništvo je s takvim sastavcima u sto muka dok ih popravi, pa još ni onda to nije naš lep, čist i milozvučni jezik. Materinji jezik je naše najveće narodno blago i svaki se mora starati da njime potpuno vlada, osobito školovani mladići. Stoga gramatiku u ruke!

Prošlogodišnja naslovna strana našega lista bila je posvećena uspomeni 100godišnjice rođenja osnivača Sokolstva dra. Miroslava Tirša. Ovogodišnja pak naslovna strana, posvećena je 70godišnjici opstanka Sokolskog društva »Ljubljanski Sokol«, koji je matica čitavog našeg jugoslovenskog Sokolstva. To se lepo vidi iz same slike, koja predstavlja Ljubljanu i godine 1863—1933. Kako smo već više puta javili u našem listu priređuje se ove godine pokrajinski slet u Ljubljani, kojim će se na vidan način proslaviti ova naša jubilara sokolska godina. Spremajte se i vi naraštajci, da budete deonici ove velike sokolske slave!

Ovaj broj Sokolića morao je izići kao dvobroj januar-februar i to zbog tehničkih razloga. Molimo braću pretplatnike da se to uvaži. Naredni broj »Sokolića« izići će početkom meseca marta.

Napomena

Nekoje tiskarske pogreške, koje su nastale kod vežaba za muški i ženski naraštaj biće ispravljene u posebnoj brošuri, koja će sadržavati sve proste vežbe.

Rešenja iz 11-12 broja »Sokolića«

Popunjalka I: Vod oravno: 1 Voz, 2 Sok, 3 Oko, 4 Aca, 5 Do, 6 Ako, 7 Ud, 8 Mlavo, 9 Mak, 10 Abs, 11 Mač, 12 Rak, 13 Čaj, 14 Kum, 15 Kovač, 16 Um, 17 Vod, 18 So, 19 Voz, 20 Sok, 21 Ala, 22 Oko. — Okomito: 1 Voda, 27 Oko, 3 Zo, 4 So-ka, 2 Sa, 5 Ocu, 6 Alk, 7 Kada, 8 Mačak, 9 Mač, 10 Ova, 11 Obruč, 15 Sam, 21 Jov, 22 Voda, 14 Kad, 23 Muva, 24 Mol, 25 Za, 26 So, 18 Sok, 26 Soko.

Popunjalka II: Vodoravno: 1 Jovan, 2 Maj, 3 Okoti, 4 Akrobat, 5 Kembridž, 6 Avala, 7 Uja, 8 Elida. — Okomito: 5 Kita, 10 Jovanka, 11 Kina, 12 Krčma, 13 Obori, 14 Alat, 15 Džeku, 16 Iliada.

Magični kvadrat: Vodoravno i okmito: 1 Tirš, 2 Ibra, 3 Rada, 4 Šraf.

Brojčani kvadrat:

11	13	12	15
16	12	11	12
13	15	11	12
11	11	17	12

Popunjalka

Sastavio naraštajac Behaker Petar, Orlovat:

[illegible]

Vodoravno: 1. Ime i prezime jednog
pretsednika republike. 2. Stepska životinja.
3. Vladar. 4. Zemlja obrasla drvećem. 5. Jugo-
slovenska reka. 6. Živo biće koje leti (bez
prvog slova). 7. Marama za vrat. 8. Ogroman
čovjek. 9. Pozorišni komad Milovana Đ. Glišića.
10. Javlja se kod onih, koji sriču kad čitaju.
11. Planina i reka, koje imaju isto ime. 12. Prvi
čovjek.

Okomito: 1. Kradljivac. 13. Žensko ime (od dražesti). 14. Turski plemić. 15. Židovsko žensko ime. 16. Slovenački „šta“. 4 Kod fudbala. 5. Varoš u Italiji 6 Nemačko krsno ime. 17. Grčki bog podzemnog carstva u mitologiji. 17. Zemljoradnički alat. 19. Životinja aždaja. 10. Najveća suvozemska životinja. 21. Muško krsno ime. 20 U muzici. 22. Varoš u Francuskoj. 23. Domaća biljka.

Popunjalka

Sastavio paraštajac Svirac Milan. Orlovat:

Vodoravno: 1. Malo prevozno sredstvo na vodi. 6. Nalazi se u pčelarstvu. 6. Ne teška. 7. Domaća živina. 8. Ličanicin (padež). 10. Žensko krsno ime. 11. Varoš u Misaru u XVII. veku pre Hrista. 9. Mesto u Beogradu gde se održane veslačke utakmice.

Okomito: 1. Sud za vodu. 2. Sokolski list, koji izlazi u Ljubljani. 6. Pridev. 12. Selo u Banatu. 10. Kao i broj 10 vodoravno. 13. Muško krsno ime. 14. Ocean (padež). 15. Francusko "noću".

